

Міністерство освіти і науки України

**ХАРКІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧУВАННЯ
ТА ТОРГІВЛІ**

ЕКОНОМІКА ПРАЦІ ТА СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВІ ВІДНОСИНИ

збірник індивідуальних навчально-дослідних завдань
за змістовим модулем 2
«Розвиток і регулювання соціально-трудо­вих відносин»

для студентів напрямів підготовки:

6.030503 «Міжнародна економіка»,
6.030504 «Економіка підприємства»,
6.030507 «Маркетинг»,
6.030508 «Фінанси і кредит»,
6.030509 «Облік і аудит»

галузі знань: 0305 «Економіка та підприємництво»

Харків
2011

Рекомендовано кафедрою
економічної теорії, протокол засідання
№ 10 від 16.03.2011 р.

Схвалено науково-методичною радою
економічного факультету,
протокол засідання
№ 7 від 28.03.2011 р.

Рецензент: канд. екон. наук, проф. Андросова Т.В.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНИЦЬКИХ ЗАВДАНЬ	5
ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАДАЧА №1.....	7
ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАДАЧА №2.....	11
ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАДАЧА №3.....	15
ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАДАЧА №4.....	18
ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАДАЧА №5.....	22
ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАДАЧА №6.....	25
ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАДАЧА №7.....	29
ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАДАЧА №8.....	33
ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАДАЧА №9.....	36
ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАДАЧА №10	40
ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАДАЧА №11	44
ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАДАЧА №12	48
ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАДАЧА №13	52
ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАДАЧА №14	55
ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАДАЧА №15	59
ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАДАЧА № 16	63
ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАДАЧА № 17	66
ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАДАЧА № 18	70
ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАДАЧА № 19	74
ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАДАЧА № 20	78
ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАДАЧА № 21	81
ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАДАЧА № 22	85
ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАДАЧА № 23	89
ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАДАЧА № 24	93
ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАДАЧА № 25	96
ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАДАЧА № 26	100
ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАДАЧА № 27	104
ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАДАЧА № 28	107
ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАДАЧА № 29	111
ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАДАЧА № 30	115
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	119
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	120

Передмова

Викладання дисципліни «Економіка праці та соціально-трудова відносини» як спеціального розділу економічної теорії є важливою складовою підготовки фахівців-економістів. Адже соціально-економічні відносини, що охоплюють галузь праці, зачіпають інтереси мільйонів людей, відчутно впливають на життєвий рівень суб'єктів цих відносин. У зв'язку з цим зростають вимоги до підготовки спеціалістів з вищою освітою, яким належить вирішувати питання ефективного формування, розвитку та використання трудового потенціалу при збереженні гармонізації соціально-трудова відносин на підприємствах з різноманітною формою власності.

Дана дисципліна виконує інтегративну місію в комплексі наук про працю і соціально-трудова відносини. Її предмет і змістові компоненти узгоджуються із сучасною цивілізаційною парадигмою суспільного розвитку, яка є і «людиноорієнтованою», і гуманно-моральною. У ній людина постає одночасно як і працівник, і споживач, і ресурс праці, і мета розвитку суспільного виробництва, і самодостатня соціальна індивідуальність.

Метою вивчення дисципліни є формування у студентів системи базових теоретичних і практичних знань щодо функціонування, розвитку та регулювання соціально-трудова відносин у суспільстві, а також формування у студентів сучасного економічного мислення, глибокого комплексного розуміння проблем становлення ринку праці та аспектів соціально-трудова відносин і опанування навичками їх практичного розв'язання.

Досягненню поставлених цілей та завдань, розвитку позначених знань, умінь та навичок сприятиме не тільки аудиторна, а й самостійна робота студентів.

Сучасна методологія та методика навчання, побудована на принципах кредитно-модульної системи організації навчального процесу, полягає у його переорієнтації із лекційно-інформативної на індивідуально-диференційовану форму та організацію самоосвіти студента. Таким чином у структурі бюджету навчального часу відбувається перерозподіл у бік збільшення частки самостійної та індивідуальної роботи студента.

Завдання і вправи, наведені у даному збірнику, допоможуть студентам закріпити теоретичні знання, виробити навички їх використання на практиці, сприятимуть формуванню висококваліфікованих спеціалістів з новим мисленням.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНИЦЬКИХ ЗАВДАНЬ

Соціально-економічні відносини, що охоплюють галузь праці, зачіпають інтереси мільйонів людей, відчутно впливають на життєвий рівень суб'єктів цих відносин. У зв'язку з цим зростають вимоги до підготовки спеціалістів з вищою освітою, яким належить вирішувати питання ефективного формування, розвитку та виконання трудового потенціалу при забезпеченні гармонізації соціально-трудова відносин на підприємствах з різноманітною формою власності.

Збірник індивідуальних навчально-дослідних завдань з «Економіки праці та соціально-трудова відносин» за другим змістовим модулем є складовою пакету комплексного забезпечення самостійної роботи студента, в якому міститься 30 варіантів навчально-дослідних завдань.

Для успішного виконання індивідуальних завдань студенти повинні опрацювати теоретичний матеріал за наступними темами:

Тема 2.1 «Планування праці»;

Тема 2.2 «Організація праці»;

Тема 2.3 «Продуктивність і ефективність праці»;

Тема 2.4 «Політика доходів і оплата праці»;

Тема 2.5 «Аналіз, звітність та аудит у сфері праці»;

Тема 2.6 «Моніторинг соціально-трудова сфери як інструмент регулювання й удосконалення соціально-трудова відносин»;

Тема 2.7 «Міжнародна організація праці і її вплив на розвиток соціально-трудова відносин»;

Тема 2.8 «Міжнародний досвід використання різних програм регулювання соціально-трудова відносин».

Індивідуальні завдання складаються з теоретичних питань та задач. Розв'язання задач повинно бути чітким, кожна обчислювана операція супроводжується поясненнями, а закінчується висновками. В процесі виконання індивідуальних завдань студент працює із лекційним матеріалом, рекомендованими підручниками, посібниками, практикумами з «Економіки праці та соціально-трудова відносин». Оформлення виконаних завдань здійснюється у окремому зошиті, який перевіряється викладачем. Після написання індивідуальних завдань та перевірки їх викладачем, студенти повинні захистити свої роботи у встановлений деканатом період проміжного модульного контролю. В процесі захисту студент має знати основні теоретичні положення змістового модуля та вміти їх застосовувати для обґрунтування розв'язку задач. Виконання завдань не виключає індивідуальної допомоги викладача у вигляді консультацій, але вона надається лише з ініціативи студента.

Виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань є обов'язковим елементом системи оцінювання знань студентів під час поточного і проміжного контролю. Оцінювання виконаного індивідуального завдання здійснюється

відповідно до принципів кредитно-модульної системи організації навчального процесу, тобто передбачається оцінювання успішності студентів у балах. Оцінювання письмових індивідуальних завдань здійснюється за 12-бальною шкалою (від 0 до 12 балів) відповідно до логіки розв'язання задач, правильної відповіді як результату обчислень та економічного обґрунтування й інтерпретації одержаних результатів.

По закінченню вивчення курсу студент повинен:

- знати предметну область дисципліни та її методологію;
- знати визначення основних понять економіки праці;
- мати уяву про закономірності розвитку соціально-трудова відносин на макро- та мікрорівні;
- мати уяву про соціально-економічні аспекти сучасних проблем економіки праці та соціально-трудова відносин;
- мати практичні навички і вміння щодо управління працею та регулювання відносин у соціально-трудова сфері.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ №1

Задача №1

Проаналізувати склад трудових ресурсів підприємства громадського харчування за даними таблиці.

Визначити:

1) відхилення фактичної чисельності робітників від планової та минулого року в абсолютних та відносних величинах;

2) виробіток на одного працівника підприємства і на одного робітника виробництва та його зміни в поточному році.

Показник	Фактичні данні за минулий рік	Поточний рік	
		план	Факт
Товарообіг в порівняних цінах (тис. ум. од.)	858	840	850
Обсяг продукції власного виробництва (тис. ум. од.)	524	520	520
Чисельність працівників підприємства	130	125	128
Чисельність працівників виробництва	60	78	84
Чисельність робітників залу	12	10	10
Чисельність робітників торгової групи	9	15	12
Чисельність адміністративно-управлінського персоналу	23	25	23
Чисельність інших робітників	14	14	11

Задача №2

Знайти зміну норми виробітку, якщо норму часу, яка становила 43 хвилини на операцію, буде зменшено до 38 хвилин, якщо ми знаємо, що між зміною норми виробітку і норми часу існує залежність:

$$y = 100x / (100-x),$$

де y – процент зростання норми виробітку;

x – процент зростання норми часу.

Задача №3

У минулому році було вироблено продукції на 2210 млн. грн. На наступний рік планується збільшити виробіток продукції на 5%. Чисельність працюючих у минулому році 2500 осіб, але ж планом передбачено скоротити її на 50 осіб. Визначити яке заплановане зростання продуктивності праці на підприємстві.

Задача №4

Розрахувати місячну заробітну плату робітника при годинно-преміальній системі оплати праці з нормованим завданням. Погодинна тарифна ставка робітника – 2,97 грн, ним відпрацьовано протягом місяця 176 год, рівень виконання нормованого завдання 100%, доплата за умови праці – 10%, за професійну майстерність – 15%, премія за якісне виконання завдання – 20%. Додаткова оплата за виконання нормованого завдання становить 30% до погодинної частки заробітної плати.

Задача №5

Проаналізувати динаміку трудових ресурсів підприємства за загальною чисельністю, складом і структурою. Розраховані показники внести до таблиці. За результатами аналізу зробити висновки.

Категорія персоналу	Попередній рік		Звітний рік		Відхилення	
	Осіб	Відсотків до підсумку, %	Осіб	Відсотків до підсумку, %	Абсолютне, осіб	За структурою, пп.
1. Промислово-виробничий персонал	620		638			
у т.ч. робітники	430		437			
керівники	65		68			
фахівці	125		133			
2. Непромисловий персонал	8		7			
Усього	628	100	645	100		

Задача №6

1. Напишіть класифікацію видів соціологічних досліджень за метою дослідження.
2. Розташуйте в логічній послідовності основні етапи проведення соціологічного дослідження:
 - аналіз соціологічної інформації;
 - розробка програми дослідження;
 - обробка зібраної інформації;
 - добір первинної соціологічної інформації;
 - підготовка звіту про результати дослідження.

Задача №7

Чи вірні твердження?

1. Члени МОП зобов'язані зберігати за місцем проживання працівника-мігранта права на отримання соціальних виплат, зароблених на місці наймання (у т.ч. в зарубіжних країнах);
2. Міграційне сальдо - різниця між еміграцією та імміграцією з країни в країну;
3. Міжнародна Конференція праці – вищий орган МОП, який скликається один раз на рік. Її делегатами від кожної країни-учасниці є дві особи від уряду й по одній від представників трудящих і підприємців;
4. Імміграція – в'їзд населення в дану країну через її межі.
5. Країна-імпортер трудових ресурсів виграє від трудової міграції, оскільки ослаблюється проблема безробіття;

Задача №8

Визначте рівень безробіття в державі за методикою Міжнародної організації праці, якщо населення держави складає 100 млн людей; чисельність зайнятих – приблизно 50% від усього населення; як безробітних зареєстровано 8% від зайнятих; чисельність непрацевдатних і які навчаються з відривом від виробництва – 36 млн осіб; чисельність непрацюючих і бажаючих працювати склала 4 млн осіб.

Задача № 9

Знайдіть правильні визначення:

Види норм праці:

1	Норма часу	Розрахункова кількість працівників, необхідних для якісного обслуговування виробничих об'єктів різного призначення.	А
2	Норма виробітку	Кількість одиниць продукції у натуральних показниках, яку повинен виробити працівник за одиницю робочого часу.	Б
3	Норма обслуговування	Кількість робочого часу, потрібного для виконання конкретної роботи за певних умов.	В
4	Норма чисельності	Оптимальна кількість працівників чи структурних підрозділів, що доцільно підпорядкувати одному керівнику.	Г
5	Норма керованості	Кількість виробничих об'єктів, що їх повинен якісно обслуговувати робітник за одиницю робочого часу.	Д

Задача №10

Розподілити колективний заробіток між групою робітників:

Професія	Розряд робітника	Годинна тарифна ставка, грн./год	Відпрацьований час, годин	КТУ
1	4	3,79	160	1,1
2	5	4,3	168	1,2
3	4	3,79	128	0,9
4	3	3,38	168	1
5	2	3,03	168	1

Відрядний заробіток за єдиним нарядам становить 3200 грн, премія – 1500 грн. Застосувати варіант розподілу, коли за КТУ розподіляється вся заробітна плата (разом із премією). Розрахунок навести у вигляді таблиці.

Задача № 11

Визначити та спів ставити місячний заробіток робітників за різних систем оплати праці: прямої відрядної, відрядно-преміальної, якщо:

- 1) відрядна розцінка складає 0,39 грн на одиницю продукції;
- 2) робітник виготовив за місяць 897 одиниць продукції, з них прийнято контролером з першого подання – 840 одиниць, планове завдання – 800 одиниць;
- 3) преміювання робітників здійснюється за спеціальною шкалою:

Здача продукції з першого подання , % від фактичного випуску продукції	100	95-100	90-95	85-90
Розмір премії, % від відрядного заробітку	30	25	14	10

Задача № 12

Визначити норму часу і денну норму виробітку робітника на основі таких даних: основний час на виготовлення деталі – 11 хв., допоміжний час – 3 хв., час на обслуговування робочого місця – 8% від оперативного, час на перерви передбачені технологією – 4% від оперативного, підготовчо-заклучний час для партії деталей із 400 шт. – 560 хв., час на відпочинок і особисті потреби – 50% від підготовчо-заклучного часу.

Тривалість зміни – 8 год.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ №2

Задача №1

Проаналізувати склад трудових ресурсів підприємства громадського харчування за даними таблиці.

Визначити:

1) відхилення фактичної чисельності робітників від планової та минулого року в абсолютних та відносних величинах;

2) виробіток на одного працівника підприємства і на одного робітника виробництва та його зміни в поточному році.

Показник	Фактичні данні за минулий рік	Поточний рік	
		план	Факт
Товарообіг в порівняних цінах (тис. ум. од.)	855	845	840
Обсяг продукції власного виробництва (тис. ум. од.)	500	507	500
Чисельність працівників підприємства	100	111	115
Чисельність працівників виробництва	60	78	84
Чисельність робітників залу	25	25	26
Чисельність робітників торгової групи	9	22	29
Чисельність адміністративно-управлінського персоналу	24	29	25
Чисельність інших робітників	10	14	11

Задача №2

Знайти зміну норми виробітку, якщо норму часу, яка становила 72 хвилини на операцію, буде зменшено до 58 хвилин, якщо ми знаємо, що між зміною норми виробітку і норми часу існує залежність:

$$y = 100x / (100-x),$$

де y – процент зростання норми виробітку;

x – процент зростання норми часу.

Задача №3

У минулому році було вироблено продукції на 3420 млн. грн. На наступний рік планується збільшити виробіток продукції на 3%. Чисельність працюючих у минулому році 2700 осіб, але ж планом передбачено скоротити її на 80 осіб. Визначити яке заплановане зростання продуктивності праці на підприємстві.

Задача №4

Розрахувати місячну заробітну плату робітника при годинно-преміальній системі оплати праці з нормованим завданням. Погодинна тарифна ставка робітника – 3,05 грн, ним відпрацьовано протягом місяця 154 год, рівень

виконання нормованого завдання 100%, доплата за умови праці – 10%, за професійну майстерність – 12%, премія за якісне виконання завдання – 20%. Додаткова оплата за виконання нормованого завдання становить 25% до погодинної частки заробітної плати.

Задача №5

Проаналізувати динаміку трудових ресурсів підприємства за загальною чисельністю, складом і структурою. Розраховані показники внести до таблиці. За результатами аналізу зробити висновки.

Категорія персоналу	Попередній рік		Звітний рік		Відхилення	
	Осіб	Відсотків до підсумку, %	Осіб	Відсотків до підсумку, %	Абсолютне, осіб	За структурою, пп.
1. Промислово-виробничий персонал	650		640			
у т.ч. робітники	400		410			
керівники	60		58			
фахівці	190		172			
2. Непромисловий персонал	10		12			
Усього	660	100	652	100		

Задача №6

1. Знайдіть правильні визначення видів соціологічних досліджень (СД):

1	Теоретичне СД	Дослідження, спрямовані на вирішення чітких завдань, наявних проблем у сфері трудової діяльності.	А
2	Повторне СД	Дослідження, спрямовані на виявлення загальних соціальних закономірностей, розробку методології дослідження.	Б
3	Панельне СД	Дослідження, що вивчають об'єкт у розвитку.	В
4	Конкретне СД	Вид повторного дослідження; вивчає один і той самий об'єкт, ті самі люди, групи – через визначені інтервали часу.	Г
5	Когортне СД	Вид повторного дослідження; проводиться на тій самій вибірці, але особи можуть бути іншими.	Д

2. До основних джерел інформації про соціально-трудові відносини належать:
- статистичні показники;
 - звітність підприємств;
 - вибіркові обстеження;
 - переписи населення;
 - інформація податкової служби;
 - соціологічні обстеження;
 - інформація фінансових органів;
 - державні програми розвитку суспільства;
 - рішення профспілок і роботодавців.

Задача №7

Чи вірні твердження?

1. Зовнішній ринок праці – частина сукупного ринку праці, що охоплює сферу обігу робочої сили між підприємствами.
2. Адміністративно-правове регулювання міжнародної трудової міграції передбачає встановлення міграційних квот;
3. Економічне регулювання міжнародних міграційних процесів нажаль не передбачає установа митних бар'єрів;
4. Нелегальна міграція - переміщення людей через кордон певних територій незаконно або на незаконних підставах (як туристів, за запрошенням і ін.) з подальшим нелегальним працевлаштуванням.
5. Країна-експортер трудових ресурсів виграє від трудової міграції, оскільки ротація одних і еміграція інших громадян сприяє зростанню досвіду місцевих спеціалістів;

Задача №8

Визначте рівень безробіття в державі за методикою Міжнародної організації праці, якщо населення держави складає 89 млн. людей; чисельність зайнятих – приблизно 50% від усього населення; як безробітних зареєстровано 6% від зайнятих; чисельність непрацевдатних і які навчаються з відривом від виробництва – 45 млн осіб; чисельність непрацюючих і бажаючих працювати склала 7 млн осіб.

Задача № 9

Знайдіть правильні визначення:
Методи нормування праці:

1	Аналітичний метод	Визначення норм на основі досвіду нормування аналогічних деталей і даних про фактичні витрати на їх виготовлення	А
2	Аналітично-дослідницький метод	Витрати часу розраховують за нормативами режимів роботи обладнання і часу.	Б
3	Аналітично-розрахунковий метод	Непряме вимірювання витрат праці на основі математико-статистичного дослідження, аналізу і визначення непрямих багатофакторних залежностей	В
4	Оціночний метод	Витрати часу на операцію визначають на основі їх вимірювання шляхом спостереження безпосередньо на робочих місцях.	Г
5	Математико-статистичний метод	Оснований на вивченні та аналізі методів і прийомів виконання нормованої роботи, рівня механізації і ефективності використання обладнання з метою пошуку резервів скорочення витрат праці і підвищення її продуктивності.	Д

Задача № 10

Розподілити колективний заробіток між групою робітників:

Професія	Розряд робітника	Годинна тарифна ставка, грн./год	Відпрацьований час, годин	КТУ
1	4	3,79	160	1,1
2	5	4,3	168	1,2
3	4	3,79	128	0,9
4	3	3,38	168	1
5	2	3,03	168	1

Відрядний заробіток за єдиним нарядом становить 5400 грн, премія – 2000 грн. Застосувати варіант розподілу, коли за КТУ розподіляється вся заробітна плата (разом із премією). Розрахунок навести у вигляді таблиці.

Задача № 11

Визначити та спів ставити місячний заробіток робітників за різних систем оплати праці: прямої відрядної, відрядно-преміальної, якщо:

- 1) відрядна розцінка складає 0,5 грн на одиницю продукції;
- 2) робітник виготовив за місяць 897 одиниць продукції, з них прийнято контролером з першого подання – 820 одиниць, планове завдання – 800 одиниць;
- 3) преміювання робітників здійснюється за спеціальною шкалою:

Здача продукції з першого подання , % від фактичного випуску продукції	100	95-100	90-95	85-90
Розмір премії, % від відрядного заробітку	30	25	15	10

Задача №12

Визначити норму часу і денну норму виробітку робітника на основі таких даних: основний час на виготовлення деталі – 15 хв., допоміжний час – 3 хв., час на обслуговування робочого місця – 10% від оперативного, час на перерви передбачені технологією – 7% від оперативного, підготовчо-заклучний час для партії деталей із 400 шт. – 500 хв., час на відпочинок і особисті потреби – 50% від підготовчо-заклучного часу.

Тривалість зміни – 8 год.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ №3

Задача №1

Проаналізувати склад трудових ресурсів підприємства громадського харчування за даними таблиці.

Визначити:

1) відхилення фактичної чисельності робітників від планової та минулого року в абсолютних та відносних величинах;

2) виробіток на одного працівника підприємства і на одного робітника виробництва та його зміни в поточному році.

Показник	Фактичні данні за минулий рік	Поточний рік	
		план	Факт
Товарообіг в порівняних цінах (тис. ум. од.)	950	940	945
Обсяг продукції власного виробництва (тис. ум. од.)	520	550	540
Чисельність працівників підприємства	125	120	122
Чисельність працівників виробництва	45	45	40
Чисельність робітників залу	21	24	26
Чисельність робітників торгової групи	14	15	15
Чисельність адміністративно-управлінського персоналу	24	28	26
Чисельність інших робітників	10	12	10

Задача №2

Знайти зміну норми виробітку, якщо норму часу, яка становила 60 хвилини на операцію, буде зменшено до 48 хвилин, якщо ми знаємо, що між зміною норми виробітку і норми часу існує залежність:

$$y = 100x / (100-x),$$

де y – процент зростання норми виробітку;

x – процент зростання норми часу.

Задача №3

У минулому році було вироблено продукції на 7730 млн. грн.. На наступний рік планується збільшити виробіток продукції на 5%. Чисельність працюючих у минулому році 3700 осіб, але ж планом передбачено скоротити її на 100 осіб. Визначити яке заплановане зростання продуктивності праці на підприємстві.

Задача №4

Розрахувати місячну заробітну плату робітника при годинно-преміальній системі оплати праці з нормованим завданням. Погодинна тарифна ставка робітника – 2,07 грн, ним відпрацьовано протягом місяця 156 год, рівень виконання нормованого завдання 100%, доплата за умови праці – 12%, за професійну майстерність – 15%, премія за якісне виконання завдання – 22%. Додаткова оплата за виконання нормованого завдання становить 30% до погодинної частки заробітної плати.

Задача №5

Проаналізувати динаміку трудових ресурсів підприємства за загальною чисельністю, складом і структурою. Розраховані показники внести до таблиці. За результатами аналізу зробити висновки.

Категорія персоналу	Попередній рік		Звітний рік		Відхилення	
	Осіб	Відсотків до підсумку, %	Осіб	Відсотків до підсумку, %	Абсолютне, осіб	За структурою пп.
1. Промислово-виробничий персонал	730		738			
у т.ч. робітники	415		420			
керівники	75		78			
фахівці	240		240			
2. Непромисловий персонал	30		32			
Усього	760	100	770	100		

Задача №6

1. Які основні завдання моніторингу соціально-трудової сфери?
2. Перший етап дослідження включає:
 - визначення методу збору інформації;

- аналіз обробленої інформації;
- збір первинної соціологічної інформації;
- складання програми дослідження;
- установлення одиниці спостереження;
- проведення пілотажного дослідження.

Задача №7

Чи вірні твердження?

1. „Відплив умів” – міжнародна міграція висококваліфікованих фахівців, котрі не знаходять застосування свої здібностям, не затребувані у країні проживання.
2. Реєміграція – повторний виїзд з батьківщини за кордон.
3. Еміграція – виїзд населення з даної країни за її межі.
4. Зовнішній ринок праці – частина сукупного ринку праці, що охоплює сферу обігу робочої сили між підприємствами.
5. Міжнародне бюро праці складається з регіональних відділень МБП та галузевих комітетів.

Задача №8

Визначте рівень безробіття в державі за методикою Міжнародної організації праці, якщо населення держави складає 112 млн людей; чисельність зайнятих – приблизно 45% від усього населення; як безробітних зареєстровано 8% від зайнятих; чисельність непрацевдатних і які навчаються з відривом від виробництва – 29 млн осіб; чисельність непрацюючих і бажаючих працювати склала 8 млн осіб.

Задача № 9

Знайдіть правильні визначення:

Види поділу праці:

1	Загальний	Поділ праці, який розглядається як спеціалізація окремих працівників в середині кожного підприємства, його підрозділів, цехів і т. д.	А
2	Частковий	Поділ праці між різними категоріями працівників підприємства залежно від характеру виконуваних ними функцій і участі у виробничому процесі.	Б
3	Одиничний	Поділ праці, який розглядається як подальше відокремлення видів виробничої діяльності людей в межах кожної окремої галузі національної економіки.	В
4	Функціональний	Поділ праці, який передбачає відокремлення видів діяльності у межах всього суспільства, що проявляється в розмежуванні трудової діяльності працівників між такими галузями країни, як промисловість, будівництво, торгівля тощо.	Г
5	Кваліфікаційний	Поділ праці між групами працівників залежно від складності виконуваних ними робіт.	Д

Задача № 10

Розподілити колективний заробіток між групою робітників:

Професія	Розряд робітника	Годинна тарифна ставка, грн./год	Відпрацьований час, годин	КТУ
1	4	3,9	160	1
2	5	4,5	168	1,2
3	4	3,9	128	0,9
4	3	3,25	168	1,3
5	2	3,0	168	1

Відрядний заробіток за єдиним нарядом становить 3 200 грн, премія – 1500 грн. Застосувати варіант розподілу, коли за КТУ розподіляється вся заробітна плата (разом із премією). Розрахунок навести у вигляді таблиці.

Задача № 11

Визначити та спів ставити місячний заробіток робітників за різних систем оплати праці: прямої відрядної, відрядно-преміальної, якщо:

- 1) відрядна розцінка складає 0,4 грн на одиницю продукції;
- 2) робітник виготовив за місяць 860 одиниць продукції, з них прийнято контролером з першого подання – 855 одиниць, планове завдання – 800 одиниць;
- 3) преміювання робітників здійснюється за спеціальною шкалою:

Здача продукції з першого подання , % від фактичного випуску продукції	100	95-100	90-95	85-90
Розмір премії, % від відрядного заробітку	30	20	10	8

Задача № 12

Визначити норму часу і денну норму виробітку робітника на основі таких даних: основний час на виготовлення деталі – 11 хв., допоміжний час – 3 хв., час на обслуговування робочого місця – 5% від оперативного, час на перерви передбачені технологією – 5% від оперативного, підготовчо-заклучний час для партії деталей із 400 шт. – 600 хв., час на відпочинок і особисті потреби – 43% від підготовчо-заклучного часу.

Тривалість зміни – 8 год.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ №4

Задача №1

Проаналізувати склад трудових ресурсів підприємства громадського харчування за даними таблиці.

Визначити:

1) відхилення фактичної чисельності робітників від планової та минулого року в абсолютних та відносних величинах;

2) виробіток на одного працівника підприємства і на одного робітника виробництва та його зміни в поточному році.

Показник	Фактичні данні за минулий рік	Поточний рік	
		план	Факт
Товарообіг в порівняних цінах (тис. ум. од.)	985	900	920
Обсяг продукції власного виробництва (тис. ум. од.)	541	524	528
Чисельність працівників підприємства	122	170	176
Чисельність працівників виробництва	54	52	56
Чисельність робітників залу	23	24	25
Чисельність робітників торгової групи	10	14	17
Чисельність адміністративно-управлінського персоналу	22	30	28
Чисельність інших робітників	19	20	25

Задача №2

Знайти зміну норми виробітку, якщо норму часу, яка становила 55 хвилини на операцію, буде зменшено до 43 хвилин, якщо ми знаємо, що між зміною норми виробітку і норми часу існує залежність:

$$y = 100x / (100-x),$$

де y – процент зростання норми виробітку;

x – процент зростання норми часу.

Задача №3

У минулому році було вироблено продукції на 1500 млн. грн. На наступний рік планується збільшити виробіток продукції на 10%. Чисельність працюючих у минулому році 2500 осіб, але ж планом передбачено підвищити її на 50 осіб. Визначити яке заплановане зростання продуктивності праці на підприємстві.

Задача №4

Розрахувати місячну заробітну плату робітника при годинно-преміальній системі оплати праці з нормованим завданням. Погодинна тарифна ставка робітника – 2,45 грн, ним відпрацьовано протягом місяця 180 год, рівень виконання нормованого завдання 100%, доплата за умови праці – 15%, за професійну майстерність – 15%, премія за якісне виконання завдання – 20%. Додаткова оплата за виконання нормованого завдання становить 27% до погодинної частки заробітної плати.

Задача № 5

Проаналізувати динаміку трудових ресурсів підприємства за загальною чисельністю, складом і структурою. Розраховані показники внести до таблиці. За результатами аналізу зробити висновки.

Категорія персоналу	Попередній рік		Звітний рік		Відхилення	
	Осіб	Відсотків до підсумку, %	Осіб	Відсотків до підсумку, %	Абсолютне, осіб	За структурою
1. Промислово-виробничий персонал	700		650			
у т.ч. робітники	450		437			
керівники	70		65			
фахівці	180		148			
2. Непромисловий персонал	15		13			
Усього	715	100	663	100		

Задача №6

1. Що є об'єктами моніторингу соціально-трудової сфери?
2. Соціологічні дослідження у класифікації за метою дослідження включають:
 - конкретні;
 - періодичні;
 - когортні;
 - панельні;
 - теоретичні;
 - вибіркове.

Задача №7

Чи вірні твердження?

1. Міграційне сальдо - різниця між еміграцією та імміграцією з країни в країну.
2. Імміграція – в'їзд населення в дану країну через її межі.
3. Міграційна політика - сукупність способів і заходів цілеспрямованого впливу на рух населення.
4. Внутрішній ринок праці – частина сукупного ринку праці, що охоплює сферу обігу робочої сили між підприємствами.
5. Міграція трудових ресурсів – це переміщення людей у міжнародному територіальному просторі з метою пошуку нового постійного місця проживання.

Задача №8

Визначте рівень безробіття в державі за методикою Міжнародної організації праці, якщо населення держави складає 99 млн людей; чисельність зайнятих – приблизно 55% від усього населення; як безробітних зареєстровано 8% від зайнятих; чисельність непрацевдатних і які навчаються з відривом від виробництва – 42 млн осіб; чисельність непрацюючих і бажаючих працювати склала 4 млн осіб.

Задача № 9

Знайдіть правильні визначення:
Класифікація робочих місць

1	За типом виробництва	Механізовані, автоматичні, ручної роботи	А
2	За кількістю працівників	Масові, серійні, одиничні	Б
3	За часом функціонування	Одноагрегатні, багатоагрегатні	В
4	За кількістю машин	Індивідуальні, колективні	Г
5	За рівнем механізації	Постійні, тимчасові	Д

Задача № 10

Розподілити колективний заробіток між групою робітників:

Професія	Розряд робітника	Годинна тарифна ставка, грн./год	Відпрацьований час, годин	КТУ
1	4	3,79	150	1,1
2	5	4,3	168	1,1
3	4	3,79	146	0,9
4	3	3,5	168	1
5	2	3,03	168	0,9

Відрядний заробіток за єдиним нарядам становить 4000 грн, премія – 1500 грн. Застосувати варіант розподілу, коли за КТУ розподіляється вся заробітна плата (разом із премією). Розрахунок навести у вигляді таблиці.

Задача № 11

Визначити та спів ставити місячний заробіток робітників за різних систем оплати праці: прямої відрядної, відрядно-преміальної, якщо:

- 1) відрядна розцінка складає 0,35 грн на одиницю продукції;

- 2) робітник виготовив за місяць 846 одиниць продукції, з них прийнято контролером з першого подання – 825 одиниць, планове завдання – 800 одиниць;
- 3) преміювання робітників здійснюється за спеціальною шкалою:

Здача продукції з першого подання , % від фактичного випуску продукції	100	95-100	90-95	85-90
Розмір премії, % від відрядного заробітку	30	25	17	10

Задача № 12

Визначити норму часу і денну норму виробітку робітника на основі таких даних: основний час на виготовлення деталі – 19 хв., допоміжний час – 3 хв., час на обслуговування робочого місця – 8% від оперативного, час на перерви передбачені технологією – 7% від оперативного, підготовчо-заклучний час для партії деталей із 400 шт. – 540 хв., час на відпочинок і особисті потреби – 40% від підготовчо-заклучного часу.

Тривалість зміни – 7 год.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ №5

Задача №1

Проаналізувати склад трудових ресурсів підприємства громадського харчування за даними таблиці.

Визначити:

- 1) відхилення фактичної чисельності робітників від планової та минулого року в абсолютних та відносних величинах;
- 2) виробіток на одного працівника підприємства і на одного робітника виробництва та його зміни в поточному році.

Показник	Фактичні данні за минулий рік	Поточний рік	
		план	Факт
Товарообіг в порівняних цінах (тис. ум. од.)	858	894	923
Обсяг продукції власного виробництва (тис. ум. од.)	600	590	595
Чисельність працівників підприємства	130	135	130
Чисельність працівників виробництва	71	78	75
Чисельність робітників залу	25	24	24
Чисельність робітників торгової групи	15	20	18
Чисельність адміністративно-управлінського персоналу	12	14	14
Чисельність інших робітників	11	15	17

Задача №2

Знайти зміну норми виробітку, якщо норму часу, яка становила 78 хвилини на операцію, буде зменшено до 54 хвилин, якщо ми знаємо, що між зміною норми виробітку і норми часу існує залежність:

$$y = 100x / (100-x),$$

де y – процент зростання норми виробітку;

x – процент зростання норми часу.

Задача №3

У минулому році було вироблено продукції на 6330 млн. грн. На наступний рік планується збільшити виробіток продукції на 4%. Чисельність працюючих у минулому році 3400 осіб, але ж планом передбачено скоротити її на 65 осіб. Визначити яке заплановане зростання продуктивності праці на підприємстві.

Задача №4

Розрахувати місячну заробітну плату робітника при годинно-преміальній системі оплати праці з нормованим завданням. Погодинна тарифна ставка робітника – 2,65 грн, ним відпрацьовано протягом місяця 139 год, рівень виконання нормованого завдання 100%, доплата за умови праці – 12%, за професійну майстерність – 15%, премія за якісне виконання завдання – 15%. Додаткова оплата за виконання нормованого завдання становить 30% до погодинної частки заробітної плати.

Задача №5

Проаналізувати динаміку трудових ресурсів підприємства за загальною чисельністю, складом і структурою. Розраховані показники внести до таблиці. За результатами аналізу зробити висновки.

Категорія персоналу	Попередній рік		Звітний рік		Відхилення	
	Осіб	Відсотків до підсумку, %	Осіб	Відсотків до підсумку, %	Абсолютне, осіб	За структурою пп.
1. Промислово-виробничий персонал	680		668			
у т.ч. робітники	375		370			
керівники	55		58			
фахівці	250		240			
2. Непромисловий персонал	23		21			
Усього	703	100	689	100		

Задача №6

1. Поясніть термін «соціологічне дослідження».
2. Соціологічні дослідження у класифікації за періодичністю проведення включають:
 - одноразові;
 - конкретні;
 - періодичні;
 - панельні;
 - вибіркові;
 - суцільні.

Задача №7

Чи вірні твердження?

1. Міграційне поводження - сукупність способів і заходів цілеспрямованого впливу на рух населення.
2. Міграційне сальдо - різниця імміграції з країни та еміграції в країну.
3. Економічне регулювання міжнародних міграційних процесів передбачає встановлення правових норм, які згладжують спірні моменти даного процесу.
4. Генеральна угода – це правовий акт, що регулює соціально-трудові відносини між працівниками і роботодавцями, який укладається на рівні держави, території, галузі, професії.
5. Міграція населення - переміщення людей через кордони певних територій у зв'язку зі зміною постійного місця проживання або з поверненням до нього.

Задача №8

Визначте рівень безробіття в державі за методикою Міжнародної організації праці, якщо населення держави складає 153 млн людей; чисельність зайнятих – приблизно 60% від усього населення; як безробітних зареєстровано 7% від зайнятих; чисельність непрацевдатних і які навчаються з відривом від виробництва – 44 млн осіб; чисельність непрацюючих і бажаючих працювати склала 7 млн осіб.

Задача № 9

Знайдіть правильні визначення:

Види бригад

1	За складом працівників	Змінні, наскрізні	А
2	За охопленням робочого дня	Спеціалізовані, комплексні	Б
3	За ступенем розвитку госпрозрахункових відносин	Виробничі, обслуговуючі, творчі, виробничо-творчі	В
4	За характером виконання робіт	Госпрозрахункові, негоспрозрахункові	Г

Задача № 10

Розподілити колективний заробіток між групою робітників:

Професія	Розряд робітника	Годинна тарифна ставка, грн./год	Відпрацьований час, годин	КТУ
1	4	3,79	140	1,1
2	5	4,3	158	1,2
3	4	3,79	128	0,9
4	3	3,59	168	1
5	2	3,46	168	1

Відрядний заробіток за єдиним нарядом становить 3 200 грн, премія – 2000 грн. Застосувати варіант розподілу, коли за КТУ розподіляється вся заробітна плата (разом із премією). Розрахунок навести у вигляді таблиці.

Задача № 11

Визначити та спів ставити місячний заробіток робітників за різних систем оплати праці: прямої відрядної, відрядно-преміальної, якщо:

- 1) відрядна розцінка складає 0,39 грн на одиницю продукції;
- 2) робітник виготовив за місяць 890 одиниць продукції, з них прийнято контролером з першого подання – 840 одиниць, планове завдання – 810 одиниць;
- 3) преміювання робітників здійснюється за спеціальною шкалою:

Здача продукції з першого подання, % від фактичного випуску продукції	100	95-100	90-95	85-90
Розмір премії, % від відрядного заробітку	30	25	14	10

Задача № 12

Визначити норму часу і денну норму виробітку робітника на основі таких даних: основний час на виготовлення деталі – 16 хв., допоміжний час – 5 хв., час на обслуговування робочого місця – 8% від оперативного, час на перерви передбачені технологією – 5% від оперативного, підготовчо-заклучний час для партії деталей із 400 шт. – 470 хв., час на відпочинок і особисті потреби – 50% від підготовчо-заклучного часу.

Тривалість зміни – 9 год.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ №6

Задача №1

Проаналізувати склад трудових ресурсів підприємства громадського харчування за даними таблиці.

Визначити:

1) відхилення фактичної чисельності робітників від планової та минулого року в абсолютних та відносних величинах;

2) виробіток на одного працівника підприємства і на одного робітника виробництва та його зміни в поточному році.

Показник	Фактичні данні за минулий рік	Поточний рік	
		план	факт
Товарообіг в порівняних цінах (тис. ум. од.)	980	950	950
Обсяг продукції власного виробництва (тис. ум. од.)	540	600	650
Чисельність працівників підприємства	128	124	126
Чисельність працівників виробництва	60	78	84
Чисельність робітників залу	20	24	30
Чисельність робітників торгової групи	10	19	19
Чисельність адміністративно-управлінського персоналу	23	29	25
Чисельність інших робітників	10	14	11

Задача №2

Знайти зміну норми виробітку, якщо норму часу, яка становила 32 хвилини на операцію, буде зменшено до 28 хвилин, якщо ми знаємо, що між зміною норми виробітку і норми часу існує залежність:

$$y = 100x / (100-x),$$

де y – процент зростання норми виробітку;

x – процент зростання норми часу.

Задача №3

У минулому році було вироблено продукції на 4690 млн. грн. На наступний рік планується збільшити виробіток продукції на 8%. Чисельність працюючих у минулому році 2950 осіб, але ж планом передбачено скоротити її на 130 осіб. Визначити яке заплановане зростання продуктивності праці на підприємстві.

Задача №4

Розрахувати місячну заробітну плату робітника при годинно-преміальній системі оплати праці з нормованим завданням. Погодинна тарифна ставка робітника – 3,03 грн, ним відпрацьовано протягом місяця 142 год, рівень виконання нормованого завдання 100%, доплата за умови праці – 11%, за професійну майстерність – 15%, премія за якісне виконання завдання – 26%.

Додаткова оплата за виконання нормованого завдання становить 24% до погодинної частки заробітної плати.

Задача №5

Проаналізувати динаміку трудових ресурсів підприємства за загальною чисельністю, складом і структурою. Розраховані показники внести до таблиці. За результатами аналізу зробити висновки.

Категорія персоналу	Попередній рік		Звітний рік		Відхилення	
	Осіб	Відсотків до підсумку, %	Осіб	Відсотків до підсумку, %	Абсолютне, осіб	За структурою
1. Промислово-виробничий персонал	680		720			
у т.ч. робітники	390		415			
керівники	53		60			
фахівці	237		245			
2. Непромисловий персонал	20		17			
Усього	700	100	737	100		

Задача №6

1. Що розуміють під моніторингом?
2. Соціологічні дослідження у класифікації за об'єктом дослідження включають:
 - конкретні;
 - періодичні;
 - когортні;
 - панельні;
 - теоретичні;
 - вибіркове.

Задача №7

Чи вірні твердження?

1. „Відплив умів” – переміщення людей у міжнародному територіальному просторі з метою пошуку місця роботи без зміни місця постійного проживання.
2. Міжнародний трудовий кодекс складають рішення та рекомендації.
3. Багатостороннє міжнародне регулювання – це державне регулювання міграційних процесів виходячи з власних інтересів, без обов'язкового узгодження з іншими державами.

4. Нелегальна міграція - переміщення людей через кордон певних територій незаконно або на законних підставах (як туристів, за запрошенням і ін.) з подальшим нелегальним працевлаштуванням.

5. Реєміграція - повернення емігрантів на батьківщину на постійне місце проживання.

Задача №8

Визначте рівень безробіття в державі за методикою Міжнародної організації праці, якщо населення держави складає 86 млн людей; чисельність зайнятих – приблизно 47% від усього населення; як безробітних зареєстровано 7% від зайнятих; чисельність непрацевдатних і які навчаються з відривом від виробництва – 23 млн осіб; чисельність непрацюючих і бажаючих працювати склала 5 млн осіб.

Задача № 9

Знайдіть правильні визначення:

Функції заробітної платні

1	Мотиваційна	Встановлення норм оплати праці на такому рівні, який забезпечує нормальне відтворення робочої сили відповідної кваліфікації.	А
2	Регулююча	Лежить в основі мотивації високоефективної праці, встановлення безпосередньої залежності величини заробітної плати від кількості та якості праці кожного працівника.	Б
3	Соціальна	Спрямована на забезпечення соціальної справедливості – рівну винагороду за рівну працю.	В
4	Стимулююча	Спосіб регулювання ринку праці, сегментація рівня оплати праці, що пов'язана з ціноутворенням на ринку праці під впливом попиту і пропозиції.	Г
5	Відтворювальна	Спосіб мотивації трудової діяльності, забезпечення робочої сили, що пов'язана з оцінкою вартості робочої сили.	Д

Задача № 10

Розподілити колективний заробіток між групою робітників:

Професія	Розряд робітника	Годинна тарифна ставка, грн./год	Відпрацьований час, годин	КТУ
1	4	3,55	160	1,1
2	5	4,3	168	1,2
3	4	3,55	128	1
4	3	3,38	168	0,9
5	2	3,1	168	1

Відрядний заробіток за єдиним нарядам становить 5200 грн, премія – 2500 грн. Застосувати варіант розподілу, коли за КТУ розподіляється вся заробітна плата (разом із премією). Розрахунок навести у вигляді таблиці.

Задача № 11

Визначити та спів ставити місячний заробіток робітників за різних систем оплати праці: прямої відрядної, відрядно-преміальної, якщо:

- 1) відрядна розцінка складає 0,43 грн на одиницю продукції;
- 2) робітник виготовив за місяць 860 одиниць продукції, з них прийнято контролером з першого подання – 847 одиниць, планове завдання – 810 одиниць;
- 3) преміювання робітників здійснюється за спеціальною шкалою:

Здача продукції з першого подання , % від фактичного випуску продукції	100	95-100	90-95	85-90
Розмір премії, % від відрядного заробітку	30	25	14	10

Задача № 12

Визначити норму часу і денну норму виробітку робітника на основі таких даних: основний час на виготовлення деталі – 10 хв., допоміжний час – 3 хв., час на обслуговування робочого місця – 9% від оперативного, час на перерви передбачені технологією – 3% від оперативного, підготовчо-заклучний час для партії деталей із 400 шт. – 545 хв., час на відпочинок і особисті потреби – 50% від підготовчо-заклучного часу.

Тривалість зміни – 8 год.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ №7

Задача №1

Проаналізувати склад трудових ресурсів підприємства громадського харчування за даними таблиці.

Визначити:

- 1) відхилення фактичної чисельності робітників від планової та минулого року в абсолютних та відносних величинах;
- 2) виробіток на одного працівника підприємства і на одного робітника виробництва та його зміни в поточному році.

Показник	Фактичні данні за минулий рік	Поточний рік	
		план	факт
Товарообіг в порівняних цінах (тис. ум. од.)	800	850	800
Обсяг продукції власного виробництва (тис. ум. од.)	500	510	510
Чисельність працівників підприємства	105	111	110
Чисельність працівників виробництва	61	65	65
Чисельність робітників залу	21	24	26
Чисельність робітників торгової групи	9	12	15
Чисельність адміністративно-управлінського персоналу	20	25	26
Чисельність інших робітників	10	12	11

Задача №2

Знайти зміну норми виробітку, якщо норму часу, яка становила 61 хвилини на операцію, буде зменшено до 49 хвилин, якщо ми знаємо, що між зміною норми виробітку і норми часу існує залежність:

$$y = 100x / (100-x),$$

де y – процент зростання норми виробітку;

x – процент зростання норми часу.

Задача №3

У минулому році було вироблено продукції на 5223 млн. грн. На наступний рік планується збільшити виробіток продукції на 5%. Чисельність працюючих у минулому році 6500 осіб, але ж планом передбачено скоротити її на 105 осіб. Визначити яке заплановане зростання продуктивності праці на підприємстві.

Задача №4

Розрахувати місячну заробітну плату робітника при годинно-преміальній системі оплати праці з нормованим завданням. Погодинна тарифна ставка робітника – 1,98 грн, ним відпрацьовано протягом місяця 186 год, рівень виконання нормованого завдання 100%, доплата за умови праці – 14%, за професійну майстерність – 12%, премія за якісне виконання завдання – 20%. Додаткова оплата за виконання нормованого завдання становить 17% до погодинної частки заробітної плати.

Задача №5

Проаналізувати динаміку трудових ресурсів підприємства за загальною чисельністю, складом і структурою. Розраховані показники внести до таблиці.

За результатами аналізу зробити висновки.

Категорія персоналу	Попередній рік		Звітний рік		Відхилення	
	Осіб	Відсотків до підсумку, %	Осіб	Відсотків до підсумку, %	Абсолютне, осіб	За структурою пп.
1. Промислово-виробничий персонал	705		670			
у т.ч. робітники	418		407			
керівники	67		63			
фахівці	220		200			
2. Непромисловий персонал	9		7			
Усього	714	100	677	100		

Задача №6

1. Назвіть основні напрями моніторингу соціально-трудової сфери.
2. До основних завдань моніторингу відносять:
 - своєчасне виявлення змін у соціально-трудої сфері;
 - встановлення ефективності внутрішнього контролю за витратами на оплату праці;
 - здійснення короткострокового прогнозування розвитку соціально-трудої відносин;
 - попередження негативних тенденцій, які ведуть до формування і розвитку соціальних конфліктів;
 - спостереження за станом соціально-трудої сфери та отримання оперативної інформації про неї.

Задача №7

Чи вірні твердження?

1. Міжнародна Конференція праці – вищий орган МОП, який скликається один раз на рік. Її делегатами від кожної країни-учасниці є дві особи від уряду й по одній від представників трудящих і підприємців.
2. Мета міжнародної організації з питань міграції – забезпечення у всьому світі не впорядкованої міграції осіб.
3. Порівняно низька заробітна плата не є однією з основних причин існування міграції.
4. Генеральна угода – правовий акт, що встановлює загальні принципи регулювання соціально-трудої відносин на федеральному рівні.
5. Міжнародна трудова міграція – система заходів, спрямованих на забезпечення стійкого розвитку життєвого рівня населення.

Задача №8

Визначте рівень безробіття в державі за методикою Міжнародної організації праці, якщо населення держави складає 112 млн людей; чисельність зайнятих – приблизно 54% від усього населення; як безробітних зареєстровано 5% від зайнятих; чисельність непрацевдатних і які навчаються з відривом від виробництва – 43 млн осіб; чисельність непрацюючих і бажаючих працювати склала 7 млн осіб.

Задача № 9

Знайдіть правильні визначення:

Чинники, від яких залежить національний рівень заробітної плати

1	Економічне становище країни	Співвідношення попиту і пропозиції на ринку праці	А
2	Конкуренція на ринку праці	Традиційні потреби людини, споживчий кошик	Б
3	Величина вартості робочої сили	Суспільна продуктивність праці, ВВП на душу населення	В
4	Інтенсивність праці	Визначення середньої напруженості праці, що склалась в країні	Г
5	Організація оплати праці	Особливості оцінювання міри праці та результатів виробництва, форми і системи оплати праці	Д

Задача № 10

Розподілити колективний заробіток між групою робітників:

Професія	Розряд робітника	Годинна тарифна ставка, грн./год	Відпрацьований час, годин	КТУ
1	4	4,0	165	1,1
2	5	4,3	158	1,2
3	4	4,0	125	0,9
4	3	3,35	168	1
5	2	3,2	170	1

Відрядний заробіток за єдиним нарядом становить 3200 грн, премія – 1500 грн. Застосувати варіант розподілу, коли за КТУ розподіляється вся заробітна плата (разом із премією). Розрахунок навести у вигляді таблиці.

Задача № 11

Визначити та спів ставити місячний заробіток робітників за різних систем оплати праці: прямої відрядної, відрядно-преміальної, якщо:

- 1) відрядна розцінка складає 0,33 грн на одиницю продукції;

- 2) робітник виготовив за місяць 888 одиниць продукції, з них прийнято контролером з першого подання – 855 одиниць, планове завдання – 815 одиниць;
- 3) преміювання робітників здійснюється за спеціальною шкалою:

Здача продукції з першого подання, % від фактичного випуску продукції	100	95-100	90-95	85-90
Розмір премії, % від відрядного заробітку	30	25	14	10

Задача № 12

Визначити норму часу і денну норму виробітку робітника на основі таких даних: основний час на виготовлення деталі – 13 хв., допоміжний час – 4 хв., час на обслуговування робочого місця – 8% від оперативного, час на перерви передбачені технологією – 4% від оперативного, підготовчо-заклучний час для партії деталей із 400 шт. – 585 хв., час на відпочинок і особисті потреби – 40% від підготовчо-заклучного часу.

Тривалість зміни – 7 год.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ №8

Задача №1

Проаналізувати склад трудових ресурсів підприємства громадського харчування за даними таблиці.

Визначити:

- 1) відхилення фактичної чисельності робітників від планової та минулого року в абсолютних та відносних величинах;
- 2) виробіток на одного працівника підприємства і на одного робітника виробництва та його зміни в поточному році.

Показник	Фактичні данні за минулий рік	Поточний рік	
		план	факт
Товарообіг в порівняних цінах (тис. ум. од.)	920	900	905
Обсяг продукції власного виробництва (тис. ум. од.)	558	670	692
Чисельність працівників підприємства	103	110	105
Чисельність працівників виробництва	55	60	60
Чисельність робітників залу	23	24	26
Чисельність робітників торгової групи	9	15	14
Чисельність адміністративно-управлінського персоналу	20	22	22
Чисельність інших робітників	17	20	22

Задача №2

Знайти зміну норми виробітку, якщо норму часу, яка становила 58 хвилини на операцію, буде зменшено до 53 хвилин, якщо ми знаємо, що між зміною норми виробітку і норми часу існує залежність:

$$y = 100x / (100-x),$$

де y – процент зростання норми виробітку;

x – процент зростання норми часу.

Задача №3

У минулому році було вироблено продукції на 2740 млн. грн.. На наступний рік планується збільшити виробіток продукції на 9%. Чисельність працюючих у минулому році 2800 осіб, але ж планом передбачено скоротити її на 47 осіб. Визначити яке заплановане зростання продуктивності праці на підприємстві.

Задача №4

Розрахувати місячну заробітну плату робітника при годинно-преміальній системі оплати праці з нормованим завданням. Погодинна тарифна ставка робітника – 2,65 грн, ним відпрацьовано протягом місяця 165 год, рівень виконання нормованого завдання 100%, доплата за умови праці – 17%, за професійну майстерність – 15%, премія за якісне виконання завдання – 19%. Додаткова оплата за виконання нормованого завдання становить 30% до погодинної частки заробітної плати.

Задача №5

Проаналізувати динаміку трудових ресурсів підприємства за загальною чисельністю, складом і структурою. Розраховані показники внести до таблиці. За результатами аналізу зробити висновки.

Категорія персоналу	Попередній рік		Звітний рік		Відхилення	
	Осіб	Відсотків до підсумку, %	Осіб	Відсотків до підсумку, %	Абсолютне, осіб	За структурою пп.
1. Промислово-виробничий персонал	540		630			
у т.ч. робітники	305		330			
керівники	58		65			
фахівці	177		235			
2. Непромисловий персонал	11		18			
Усього	551	100	648	100		

Задача №6

1. Охарактеризуйте чотири рівня життя.
2. За концепцією ООН до компонентів рівня життя входять:

- Харчування;
- Здоров'я;
- Освіта;
- Характер і умови праці;
- Житлові умови;
- Права людини.

Задача №7

Чи вірні твердження?

1. Серед чинників, що сприяють розвитку міграційних процесів, одним з найбільш суттєвих є швидкий розвиток металургії.
2. Генеральна угода визначає погоджені позиції профспілок, об'єднань роботодавців й уряду України за основними напрямками проведення соціально-економічної політики.
3. Угода – правовий акт, що регулює соціально-трудові відносини між працівниками і роботодавцями, який укладається на рівні держави, території, галузі, професії.
4. МОМ не надає послуги в галузі міграції за запитами зацікавлених держав.
5. Міжнародна організація праці – це спеціалізована установа, що проголосила своєю метою вивчення і покращення умов праці та життя трудящих шляхом вироблення конвенцій і рекомендацій з питань трудового законодавства.

Задача №8

Визначте рівень безробіття в державі за методикою Міжнародної організації праці, якщо населення держави складає 135 млн людей; чисельність зайнятих – приблизно 60% від усього населення; як безробітних зареєстровано 9% від зайнятих; чисельність непрацевдатних і які навчаються з відривом від виробництва – 45 млн осіб; чисельність непрацюючих і бажаючих працювати склала 9 млн осіб.

Задача № 9

Знайдіть правильні визначення:

1	Номінальна заробітна плата	Сума товарів та послуг, які працівник може придбати за свою грошову заробітну плату.	А
2	Реальна заробітна плата	Грошова сума, яку працівник одержує за годину, денну, місячну роботу.	Б
3	Основна заробітна плата	Винагорода за працю понад встановлені норми, за трудові успіхи та винахідливість і за особливі умови праці.	В
4	Додаткова заробітна плата	Винагорода за підсумками роботи за рік, компенсації та інші грошові й матеріальні виплати.	Г
5	Заохочувальні та компенсаційні виплати	Винагорода за виконану роботу відповідно до встановлених норм праці (норми часу, виробітку, обслуговування, посадові обов'язки)	Д

Задача № 10

Розподілити колективний заробіток між групою робітників:

Професія	Розряд робітника	Годинна тарифна ставка, грн./год	Відпрацьований час, годин	КТУ
1	4	3,79	180	1,1
2	5	4,3	158	1,2
3	4	3,79	130	0,9
4	3	3,38	170	1
5	2	3,03	163	1

Відрядний заробіток за єдиним нарядом становить 6000 грн, премія – 2300 грн. Застосувати варіант розподілу, коли за КТУ розподіляється вся заробітна плата (разом із премією). Розрахунок навести у вигляді таблиці.

Задача № 11

Визначити та спів ставити місячний заробіток робітників за різних систем оплати праці: прямої відрядної, відрядно-преміальної, якщо:

- 1) відрядна розцінка складає 0,26 грн на одиницю продукції;
- 2) робітник виготовив за місяць 675 одиниць продукції, з них прийнято контролером з першого подання – 650 одиниць, планове завдання – 600 одиниць;
- 3) преміювання робітників здійснюється за спеціальною шкалою:

Здача продукції з першого подання, % від фактичного випуску продукції	100	95-100	90-95	85-90
Розмір премії, % від відрядного заробітку	30	25	14	10

Задача № 12

Визначити норму часу і денну норму виробітку робітника на основі таких даних: основний час на виготовлення деталі – 18 хв., допоміжний час – 2 хв., час на обслуговування робочого місця – 7% від оперативного, час на перерви передбачені технологією – 5% від оперативного, підготовчо-заклучний час для партії деталей із 400 шт. – 530 хв., час на відпочинок і особисті потреби – 39% від підготовчо-заклучного часу.

Тривалість зміни – 6 год.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ №9

Задача №1

Проаналізувати склад трудових ресурсів підприємства громадського харчування за даними таблиці.

Визначити:

- 1) відхилення фактичної чисельності робітників від планової та минулого

року в абсолютних та відносних величинах;

2) виробіток на одного працівника підприємства і на одного робітника виробництва та його зміни в поточному році.

Показник	Фактичні данні за минулий рік	Поточний рік	
		план	факт
Товарообіг в порівняних цінах (тис. ум. од.)	920	925	924
Обсяг продукції власного виробництва (тис. ум. од.)	550	600	590
Чисельність працівників підприємства	150	170	165
Чисельність працівників виробництва	60	78	84
Чисельність робітників залу	23	24	25
Чисельність робітників торгової групи	20	22	21
Чисельність адміністративно-управлінського персоналу	22	30	26
Чисельність інших робітників	10	14	11

Задача №2

Знайти зміну норми виробітку, якщо норму часу, яка становила 75 хвилини на операцію, буде зменшено до 53 хвилин, якщо ми знаємо, що між зміною норми виробітку і норми часу існує залежність:

$$y = 100x / (100-x),$$

де y – процент зростання норми виробітку;

x – процент зростання норми часу.

Задача №3

У минулому році було вироблено продукції на 6636 млн. грн. На наступний рік планується збільшити виробіток продукції на 5%. Чисельність працюючих у минулому році 4677 осіб, але ж планом передбачено скоротити її на 46 осіб. Визначити яке заплановане зростання продуктивності праці на підприємстві.

Задача №4

Розрахувати місячну заробітну плату робітника при годинно-преміальній системі оплати праці з нормованим завданням. Погодинна тарифна ставка робітника – 3,15 грн, ним відпрацьовано протягом місяця 140 год, рівень виконання нормованого завдання 100%, доплата за умови праці – 10%, за професійну майстерність – 10%, премія за якісне виконання завдання – 26%. Додаткова оплата за виконання нормованого завдання становить 27% до погодинної частки заробітної плати.

Задача №5

Проаналізувати динаміку трудових ресурсів підприємства за загальною чисельністю, складом і структурою. Розраховані показники внести до таблиці. За результатами аналізу зробити висновки.

Категорія персоналу	Попередній рік		Звітний рік		Відхилення	
	Осіб	Відсотків до підсумку, %	Осіб	Відсотків до підсумку, %	Абсолютне, осіб	За структурою пп.
1. Промислово-виробничий персонал	641		638			
у т.ч. робітники	412		408			
керівники	59		60			
фахівці	170		170			
2. Непромисловий персонал	12		10			
Усього	653	100	648	100		

Задача №6

1. Знайдіть правильні визначення видів соціологічних досліджень (СД):

1	Теоретичне СД	Дослідження, спрямовані на вирішення чітких завдань, наявних проблем у сфері трудової діяльності.	А
2	Повторне СД	Дослідження, спрямовані на виявлення загальних соціальних закономірностей, розробку методології дослідження.	Б
3	Панельне СД	Дослідження, що вивчають об'єкт у розвитку.	В
4	Конкретне СД	Вид повторного дослідження; вивчає один і той самий об'єкт, ті самі люди, групи – через визначені інтервали часу.	Г
5	Когортне СД	Вид повторного дослідження; проводиться на тій самій вибірці, але особи можуть бути іншими.	Д

2. За концепцією ООН до компонентів рівня життя входять:

- Харчування;
- Здоров'я;
- Освіта;
- Характер і умови праці;
- Житлові умови;
- Права людини.

Задача №7

Чи вірні твердження?

1. Мета міжнародної організації з питань міграції – забезпечення у всьому світі впорядкованої міграції осіб, які потребують міграційних послуг.
2. Міжнародна організація з питань міграції надає послуги в галузі міграції за запитами зацікавлених держав.
3. Міжнародні інформаційні листки небезпек за професією – багатоцільове джерело інформації, що містить зведення про небезпеки, ризик і заходи, щодо їх запобігання стосовно конкретних професій.
4. Відповідно до статутного принципу загальний і міцний мир може бути встановлений лише на основі соціальної політики.
5. МОП визначає в цілому напрямок роботи МКП.

Задача №8

Визначте рівень безробіття в державі за методикою Міжнародної організації праці, якщо населення держави складає 107 млн людей; чисельність зайнятих – приблизно 46% від усього населення; як безробітних зареєстровано 6% від зайнятих; чисельність непрацевдатних і які навчаються з відривом від виробництва – 48 млн осіб; чисельність непрацюючих і бажаючих працювати склала 9 млн осіб.

Задача № 9

Знайдіть правильні визначення:

Системи оплати праці

1	Пряма відрядна система	Виробіток робітників у межах завдання виплачується за твердими нормами, а виробіток понад завдання – за підвищеними розцінками, причому розцінки збільшуються прогресивно зі збільшенням кількості продукції, виробленої понад завдання.	А
2	Відрядно-преміальна система	Відрядна розцінка установлюється не на окрему виробничу операцію, а на весь комплекс робіт загалом, виходячи з діючих норм часу і розцінок.	Б
3	Відрядно-прогресивна	Розмір заробітної плати прямо залежить від результатів роботи кожного робітника.	В
4	Непряма відрядна	Робітнику нараховується, крім заробітку за прямою відрядною системою, премія за виконання і перевиконання певних кількісних і якісних показників.	Г
5	Акордна система оплати праці	Заробіток допоміжних працівників залежить від результатів роботи працівників-відрядників, яких вони обслуговують.	Д

Задача № 10

Розподілити колективний заробіток між групою робітників:

Професія	Розряд робітника	Годинна тарифна ставка, грн./год	Відпрацьований час, годин	КТУ
1	4	3,56	170	1,1
2	5	4,0	175	1,2
3	4	3,56	128	0,9
4	3	3,2	163	1
5	2	3,0	168	1

Відрядний заробіток за єдиним нарядом становить 3400 грн, премія – 1200 грн. Застосувати варіант розподілу, коли за КТУ розподіляється вся заробітна плата (разом із премією). Розрахунок навести у вигляді таблиці.

Задача № 11

Визначити та спів ставити місячний заробіток робітників за різних систем оплати праці: прямої відрядної, відрядно-преміальної, якщо:

- 1) відрядна розцінка складає 0,43 грн на одиницю продукції;
- 2) робітник виготовив за місяць 780 одиниць продукції, з них прийнято контролером з першого подання – 778 одиниць, планове завдання – 750 одиниць;
- 3) преміювання робітників здійснюється за спеціальною шкалою:

Здача продукції з першого подання, % від фактичного випуску продукції	100	95-100	90-95	85-90
Розмір премії, % від відрядного заробітку	30	25	14	10

Задача №12

Визначити норму часу і денну норму виробітку робітника на основі таких даних: основний час на виготовлення деталі – 17 хв., допоміжний час – 3 хв., час на обслуговування робочого місця – 8% від оперативного, час на перерви передбачені технологією – 9% від оперативного, підготовчо-заклучний час для партії деталей із 400 шт. – 530 хв., час на відпочинок і особисті потреби – 45% від підготовчо-заклучного часу.

Тривалість зміни – 8 год.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ №10

Задача №1

Проаналізувати склад трудових ресурсів підприємства громадського харчування за даними таблиці.

Визначити:

1) відхилення фактичної чисельності робітників від планової та минулого року в абсолютних та відносних величинах;

2) виробіток на одного працівника підприємства і на одного робітника виробництва та його зміни в поточному році.

Показник	Фактичні данні за минулий рік	Поточний рік	
		план	факт
Товарообіг в порівняних цінах (тис. ум. од.)	860	890	903
Обсяг продукції власного виробництва (тис. ум. од.)	568	670	692
Чисельність працівників підприємства	133	170	176
Чисельність працівників виробництва	61	81	85
Чисельність робітників залу	28	24	26
Чисельність робітників торгової групи	10	25	30
Чисельність адміністративно-управлінського персоналу	28	32	28
Чисельність інших робітників	11	14	14

Задача №2

Знайти зміну норми виробітку, якщо норму часу, яка становила 48 хвилини на операцію, буде зменшено до 40 хвилин, якщо ми знаємо, що між зміною норми виробітку і норми часу існує залежність:

$$y = 100x / (100-x),$$

де y – процент зростання норми виробітку;

x – процент зростання норми часу.

Задача №3

У минулому році було вироблено продукції на 4622 млн. грн. На наступний рік планується збільшити виробіток продукції на 7%. Чисельність працюючих у минулому році 4450 осіб, але ж планом передбачено скоротити її на 140 осіб. Визначити яке заплановане зростання продуктивності праці на підприємстві.

Задача №4

Розрахувати місячну заробітну плату робітника при годинно-преміальній системі оплати праці з нормованим завданням. Погодинна тарифна ставка робітника – 2,39 грн, ним відпрацьовано протягом місяця 154 год, рівень виконання нормованого завдання 100%, доплата за умови праці – 12%, за професійну майстерність – 17%, премія за якісне виконання завдання – 20%. Додаткова оплата за виконання нормованого завдання становить 29% до погодинної частки заробітної плати.

Задача №5

Проаналізувати динаміку трудових ресурсів підприємства за загальною чисельністю, складом і структурою. Розраховані показники внести до таблиці. За результатами аналізу зробити висновки.

Категорія персоналу	Попередній рік		Звітний рік		Відхилення	
	Осіб	Відсотків до підсумку, %	Осіб	Відсотків до підсумку, %	Абсолютне, осіб	За структурою пп.
1. Промислово-виробничий персонал	780		750			
у т.ч. робітники	525		495			
керівники	69		68			
фахівці	186		187			
2. Непромисловий персонал	25		23			
Усього	805	100	773	100		

Задача №6

1. Що є об'єктами моніторингу соціально-трудової сфери?
2. Соціологічні дослідження у класифікації за об'єктом дослідження включають:

- конкретні;
- періодичні;
- когортні;
- панельні;
- теоретичні;
- вибіркове.

Задача №7

Чи вірні твердження?

1. Одним із основних завдань МОП є захист людини від примусової праці.
2. Регіональні конференції включають в себе регіональні відділення міжнародного бюро праці.
3. Регулювання соціально-трудових відносин у різних країнах здійснюється на основі міжнародних угод.
4. Одним із основних завдань МОП є захист людини від дискримінації.
5. Серед чинників, що сприяють розвитку міграційних процесів, одним з найбільш суттєвих є висока швидкість поширення інформації.

Задача №8

Визначте рівень безробіття в державі за методикою Міжнародної організації праці, якщо населення держави складає 101 млн людей; чисельність зайнятих – приблизно 58% від усього населення; як безробітних зареєстровано 8% від зайнятих; чисельність непрацевдатних і які навчаються з відривом від виробництва – 47 млн осіб; чисельність непрацюючих і бажаючих працювати склала 8 млн осіб.

Задача № 9

Знайдіть правильні визначення:

1	Почасова система оплати	Оплата за працю певної тривалості.	А
2	Проста почасова система	Є складовою контрактної системи наймання й оплати.	Б
3	Почасово-преміальна	Розмір заробітку визначається залежно від тарифної ставки робітника і кількості відпрацьованого ним часу.	В
4	Почасово-преміальна система з нормованим завданням	Робітники-почасовики преміюються за виконання установлених їм нормованих завдань.	Г
5	Контрактна система оплати праці	За цією системою оплачується праця як основних, так і допоміжних робітників.	Д

Задача № 10

Розподілити колективний заробіток між групою робітників:

Професія	Розряд робітника	Годинна тарифна ставка, грн./год	Відпрацьований час, годин	КТУ
1	4	3,9	160	1,3
2	5	4,7	165	1,5
3	4	3,9	140	0,8
4	3	3,45	168	1
5	2	3,15	168	1

Відрядний заробіток за єдиним нарядом становить 4000 грн, премія – 1750 грн. Застосувати варіант розподілу, коли за КТУ розподіляється вся заробітна плата (разом із премією). Розрахунок навести у вигляді таблиці.

Задача № 11

Визначити та спів ставити місячний заробіток робітників за різних систем оплати праці: прямої відрядної, відрядно-преміальної, якщо:

- 1) відрядна розцінка складає 0,47 грн на одиницю продукції;

- 2) робітник виготовив за місяць 820 одиниць продукції, з них прийнято контролером з першого подання – 800 одиниць, планове завдання – 750 одиниць;
- 3) преміювання робітників здійснюється за спеціальною шкалою:

Здача продукції з першого подання, % від фактичного випуску продукції	100	95-100	90-95	85-90
Розмір премії, % від відрядного заробітку	30	25	14	10

Задача № 12

Визначити норму часу і денну норму виробітку робітника на основі таких даних: основний час на виготовлення деталі – 11 хв., допоміжний час – 4 хв., час на обслуговування робочого місця – 6% від оперативного, час на перерви передбачені технологією – 3% від оперативного, підготовчо-заклучний час для партії деталей із 400 шт. – 529 хв., час на відпочинок і особисті потреби – 50% від підготовчо-заклучного часу.

Тривалість зміни – 9 год.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ №11

Задача №1

Проаналізувати склад трудових ресурсів підприємства громадського харчування за даними таблиці.

Визначити:

1) відхилення фактичної чисельності робітників від планової та минулого року в абсолютних та відносних величинах;

2) виробіток на одного працівника підприємства і на одного робітника виробництва та його зміни в поточному році.

Показник	Фактичні данні за минулий рік	Поточний рік	
		план	Факт
Товарообіг в порівняних цінах (тис. ум. од.)	858	894	923
Обсяг продукції власного виробництва (тис. ум. од.)	458	500	505
Чисельність працівників підприємства	122	170	176
Чисельність працівників виробництва	79	80	75
Чисельність робітників залу	30	25	25
Чисельність робітників торгової групи	9	22	29
Чисельність адміністративно-управлінського персоналу	24	25	18
Чисельність інших робітників	11	17	15

Задача №2

Знайти зміну норми виробітку, якщо норму часу, яка становила 58 хвилини на операцію, буде зменшено до 45 хвилин, якщо ми знаємо, що між зміною норми виробітку і норми часу існує залежність:

$$y = 100x / (100-x),$$

де y – процент зростання норми виробітку;

x – процент зростання норми часу.

Задача №3

У минулому році було вироблено продукції на 8730 млн. грн. На наступний рік планується збільшити виробіток продукції на 12%. Чисельність працюючих у минулому році 6340 осіб, але ж планом передбачено скоротити її на 155 осіб. Визначити яке заплановане зростання продуктивності праці на підприємстві.

Задача №4

Розрахувати місячну заробітну плату робітника при годинно-преміальній системі оплати праці з нормованим завданням. Погодинна тарифна ставка робітника – 2,07 грн, ним відпрацьовано протягом місяця 156 год, рівень виконання нормованого завдання 100%, доплата за умови праці – 12%, за професійну майстерність – 15%, премія за якісне виконання завдання – 22%. Додаткова оплата за виконання нормованого завдання становить 30% до погодинної частки заробітної плати.

Задача №5

Проаналізувати динаміку трудових ресурсів підприємства за загальною чисельністю, складом і структурою. Розраховані показники внести до таблиці. За результатами аналізу зробити висновки.

Категорія персоналу	Попередній рік		Звітний рік		Відхилення	
	Осіб	Відсотків до підсумку, %	Осіб	Відсотків до підсумку, %	Абсолютне, осіб	За структурою пп.
1. Промислово-виробничий персонал	674		668			
у т.ч. робітники	439		437			
керівники	48		50			
фахівці	187		181			
2. Непромисловий персонал	18		17			
Усього	692	100	685	100		

Задача №6

1. Напишіть класифікацію видів соціологічних досліджень за метою дослідження.
2. Розташуйте в логічній послідовності основні етапи проведення соціологічного дослідження:
 - аналіз соціологічної інформації;
 - розробка програми дослідження;
 - обробка зібраної інформації;
 - добір первинної соціологічної інформації;
 - підготовка звіту про результати дослідження.

Задача №7

Чи вірні твердження?

1. До завдань МОП не входить захист прав людини (захист на працю, на об'єднання, захист від дискримінації, від примусової праці та ін.);
2. Міжнародні Інформаційні листки небезпек за професіями призначені для тих, хто професійно працює у сфері охорони здоров'я.
3. Один раз на 3 роки на Генеральній конференції проводять вибори нової Адміністративної ради;
4. Адміністративно-правове регулювання міжнародної трудової міграції передбачає встановлення меж можливостей міграції;
5. Делегати від трудящих та підприємств в МОП мають не рівні права;

Задача №8

Визначте рівень безробіття в державі за методикою Міжнародної організації праці, якщо населення держави складає 100 млн людей; чисельність зайнятих – приблизно 50% від усього населення; як безробітних зареєстровано 10,5% від зайнятих; чисельність непрацевдатних і які навчаються з відривом від виробництва – 37,2 млн осіб; чисельність непрацюючих і бажаючих працювати склала 5,3 млн осіб.

Задача № 9

Знайдіть правильні визначення:

Види норм праці:

1	2	3	4
1	Норма часу	Розрахункова кількість працівників, необхідних для якісного обслуговування виробничих об'єктів різного призначення.	А
2	Норма виробітку	Кількість одиниць продукції у натуральних показниках, яку повинен виробити працівник за одиницю робочого часу.	Б
3	Норма обслуговування	Кількість робочого часу, потрібного для виконання конкретної роботи за певних умов.	В

1	2	3	4
4	Норма чисельності	Оптимальна кількість працівників чи структурних підрозділів, що доцільно підпорядкувати одному керівнику.	Г
5	Норма керованості	Кількість виробничих об'єктів, що їх повинен якісно обслуговувати робітник за одиницю робочого часу.	Д

Задача № 10

Розподілити колективний заробіток між групою робітників:

Професія	Розряд робітника	Годинна тарифна ставка, грн./год	Відпрацьований час, годин	КТУ
1	4	3,6	160	1,1
2	5	4,5	168	1,4
3	4	3,6	130	1
4	3	3,38	168	0,9
5	2	3,09	168	1

Відрядний заробіток за єдиним нарядом становить 5500 грн, премія – 1500 грн. Застосувати варіант розподілу, коли за КТУ розподіляється вся заробітна плата (разом із премією). Розрахунок навести у вигляді таблиці.

Задача № 11

Визначити та спів ставити місячний заробіток робітників за різних систем оплати праці: прямої відрядної, відрядно-преміальної, якщо:

- 1) відрядна розцінка складає 0,45 грн на одиницю продукції;
- 2) робітник виготовив за місяць 956 одиниць продукції, з них прийнято контролером з першого подання – 945 одиниць, планове завдання – 900 одиниць;
- 3) преміювання робітників здійснюється за спеціальною шкалою:

Здача продукції з першого подання, % від фактичного випуску продукції	100	95-100	90-95	85-90
Розмір премії, % від відрядного заробітку	30	25	14	10

Задача № 12

Визначити норму часу і денну норму виробітку робітника на основі таких даних: основний час на виготовлення деталі – 14 хв., допоміжний час – 3 хв., час на обслуговування робочого місця – 7% від оперативного, час на перерви передбачені технологією – 5% від оперативного, підготовчо-

заключний час для партії деталей із 400 шт. – 570 хв., час на відпочинок і особисті потреби – 55% від підготовчо-заклучного часу.

Тривалість зміни – 8 год.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ №12

Задача №1

Проаналізувати склад трудових ресурсів підприємства громадського харчування за даними таблиці.

Визначити:

1) відхилення фактичної чисельності робітників від планової та минулого року в абсолютних та відносних величинах;

2) виробіток на одного працівника підприємства і на одного робітника виробництва та його зміни в поточному році.

Показник	Фактичні данні за минулий рік	Поточний рік	
		план	факт
Товарообіг в порівняних цінах (тис. ум. од.)	865	852	845
Обсяг продукції власного виробництва (тис. ум. од.)	542	565	524
Чисельність працівників підприємства	125	124	126
Чисельність працівників виробництва	64	68	68
Чисельність робітників залу	21	24	26
Чисельність робітників торгової групи	13	15	10
Чисельність адміністративно-управлінського персоналу	15	14	14
Чисельність інших робітників	9	11	9

Задача №2

Знайти зміну норми виробітку, якщо норму часу, яка становила 64 хвилини на операцію, буде зменшено до 60 хвилин, якщо ми знаємо, що між зміною норми виробітку і норми часу існує залежність:

$$y = 100x / (100-x),$$

де y – процент зростання норми виробітку;

x – процент зростання норми часу.

Задача №3

У минулому році було вироблено продукції на 8125 млн. грн. На наступний рік планується збільшити виробіток продукції на 10%. Чисельність працюючих у минулому році 5000 осіб, але ж планом передбачено скоротити її на 100 осіб. Визначити яке заплановане зростання продуктивності праці на підприємстві.

Задача №4

Розрахувати місячну заробітну плату робітника при годинно-преміальній системі оплати праці з нормованим завданням. Погодинна тарифна ставка робітника – 3,07 грн, ним відпрацьовано протягом місяця 180 год, рівень виконання нормованого завдання 100%, доплата за умови праці – 14%, за професійну майстерність – 19%, премія за якісне виконання завдання – 20%. Додаткова оплата за виконання нормованого завдання становить 29% до погодинної частки заробітної плати.

Задача №5

Проаналізувати динаміку трудових ресурсів підприємства за загальною чисельністю, складом і структурою. Розраховані показники внести до таблиці. За результатами аналізу зробити висновки.

Категорія персоналу	Попередній рік		Звітний рік		Відхилення	
	Осіб	Відсотків до підсумку, %	Осіб	Відсотків до підсумку, %	Абсолютне, осіб	За структурою пп.
1. Промислово-виробничий персонал	620		638			
у т.ч. робітники	398		437			
керівники	45		48			
фахівці	177		153			
2. Непромисловий персонал	29		30			
Усього	649	100	668	100		

Задача №6

1. Поясніть термін «соціологічне дослідження».
2. Перший етап дослідження включає:
 - визначення методу збору інформації;
 - аналіз обробленої інформації;
 - збір первинної соціологічної інформації;
 - складання програми дослідження;
 - установлення одиниці спостереження;
 - проведення пілотажного дослідження.

Задача №7

Чи вірні твердження?

1. Адміністративно-правове регулювання міжнародної трудової міграції передбачає встановлення меж можливостей міграції;
2. Один раз на 3 роки на Генеральній конференції проводять вибори нових галузевих комітетів;
3. Органи управління охороною праці мають стати більшою мірою поліцейськими, а ніж рекомендаційними;
4. Міжнародні Інформаційні листки небезпек за професіями не призначені для тих, хто професійно працює у сфері охорони здоров'я;
5. Одним із основних завдань МОП є захист людини від примусової праці.

Задача №8

Визначте рівень безробіття в державі за методикою Міжнародної організації праці, якщо населення держави складає 130 млн людей; чисельність зайнятих – приблизно 53% від усього населення; як безробітних зареєстровано 12% від зайнятих; чисельність непрацевдатних і які навчаються з відривом від виробництва – 39 млн осіб; чисельність непрацюючих і бажаючих працювати склала 5 млн осіб.

Задача № 9

Знайдіть правильні визначення:

Методи нормування праці:

1	Аналітичний метод	Визначення норм на основі досвіду нормування аналогічних деталей і даних про фактичні витрати на їх виготовлення	А
2	Аналітично-дослідницький метод	Витрати часу розраховують за нормативами режимів роботи обладнання і часу.	Б
3	Аналітично-розрахунковий метод	Непряме вимірювання витрат праці на основі математико-статистичного дослідження, аналізу і визначення непрямих багатофакторних залежностей	В
4	Оціночний метод	Витрати часу на операцію визначають на основі їх вимірювання шляхом спостереження безпосередньо на робочих місцях.	Г
5	Математико-статистичний метод	Оснований на вивченні та аналізі методів і прийомів виконання нормованої роботи, рівня механізації і ефективності використання обладнання з метою пошуку резервів скорочення витрат праці і підвищення її продуктивності.	Д

Задача № 10

Розподілити колективний заробіток між групою робітників:

Професія	Розряд робітника	Годинна тарифна ставка, грн./год	Відпрацьований час, годин	КТУ
1	4	3,79	160	1,3
2	5	4,3	168	1,5
3	4	3,79	128	1,1
4	3	3,38	168	0,9
5	2	3,03	168	1

Відрядний заробіток за єдиним нарядом становить 4550 грн, премія – 1900 грн. Застосувати варіант розподілу, коли за КТУ розподіляється вся заробітна плата (разом із премією). Розрахунок навести у вигляді таблиці.

Задача № 11

Визначити та спів ставити місячний заробіток робітників за різних систем оплати праці: прямої відрядної, відрядно-преміальної, якщо:

- 1) відрядна розцінка складає 0,48 грн на одиницю продукції;
- 2) робітник виготовив за місяць 738 одиниць продукції, з них прийнято контролером з першого подання – 720 одиниць, планове завдання – 680 одиниць;
- 3) преміювання робітників здійснюється за спеціальною шкалою:

Здача продукції з першого подання, % від фактичного випуску продукції	100	95-100	90-95	85-90
Розмір премії, % від відрядного заробітку	30	25	14	10

Задача № 12

Визначити норму часу і денну норму виробітку робітника на основі таких даних: основний час на виготовлення деталі – 17 хв., допоміжний час – 3 хв., час на обслуговування робочого місця – 5% від оперативного, час на перерви передбачені технологією – 5% від оперативного, підготовчо-заклучний час для партії деталей із 400 шт. – 560 хв., час на відпочинок і особисті потреби – 40% від підготовчо-заклучного часу.

Тривалість зміни – 7 год.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ №13

Задача №1

Проаналізувати склад трудових ресурсів підприємства громадського харчування за даними таблиці.

Визначити:

1) відхилення фактичної чисельності робітників від планової та минулого року в абсолютних та відносних величинах;

2) виробіток на одного працівника підприємства і на одного робітника виробництва та його зміни в поточному році.

Показник	Фактичні данні за минулий рік	Поточний рік	
		план	факт
Товарообіг в порівняних цінах (тис. ум. од.)	908	905	900
Обсяг продукції власного виробництва (тис. ум. од.)	520	510	510
Чисельність працівників підприємства	124	125	129
Чисельність працівників виробництва	80	84	80
Чисельність робітників залу	21	24	26
Чисельність робітників торгової групи	20	22	29
Чисельність адміністративно-управлінського персоналу	15	30	26
Чисельність інших робітників	13	14	11

Задача №2

Знайти зміну норми виробітку, якщо норму часу, яка становила 44 хвилини на операцію, буде зменшено до 39 хвилин, якщо ми знаємо, що між зміною норми виробітку і норми часу існує залежність:

$$y = 100x / (100-x),$$

де y – процент зростання норми виробітку;

x – процент зростання норми часу.

Задача №3

У минулому році було вироблено продукції на 5700 млн. грн. На наступний рік планується збільшити виробіток продукції на 5%. Чисельність працюючих у минулому році 2500 осіб, але ж планом передбачено скоротити її на 75 осіб. Визначити яке заплановане зростання продуктивності праці на підприємстві.

Задача №4

Розрахувати місячну заробітну плату робітника при годинно-преміальній системі оплати праці з нормованим завданням. Погодинна тарифна ставка робітника – 2,97 грн, ним відпрацьовано протягом місяця 130 год, рівень виконання нормованого завдання 100%, доплата за умови праці – 10%, за професійну майстерність – 17%, премія за якісне виконання завдання – 23%. Додаткова оплата за виконання нормованого завдання становить 30% до погодинної частки заробітної плати.

Задача №5

Проаналізувати динаміку трудових ресурсів підприємства за загальною чисельністю, складом і структурою. Розраховані показники внести до таблиці. За результатами аналізу зробити висновки.

Категорія персоналу	Попередній рік		Звітний рік		Відхилення	
	Осіб	Відсотків до підсумку, %	Осіб	Відсотків до підсумку, %	Абсолютне, осіб	За структурою пп.
1. Промислово-виробничий персонал	712		715			
у т.ч. робітники	470		473			
керівники	42		42			
фахівці	200		200			
2. Непромисловий персонал	35		34			
Усього	747	100	749	100		

Задача №6

1. Які основні завдання моніторингу соціально-трудової сфери?
2. Соціологічні дослідження у класифікації за метою дослідження включають:
 - конкретні;
 - періодичні;
 - когортні;
 - панельні;
 - теоретичні;
 - вибіркове.

Задача №7

Чи вірні твердження?

1. Зовнішній ринок праці – частина сукупного ринку праці, що охоплює

- сферу обігу робочої сили між підприємствами.
2. Органи управління охороною праці мають стати більшою мірою поліцейськими, а ніж рекомендаційними;
 3. МОМ має тісні зв'язки з міжнародними організаціями, які займаються соціальними, економічними і демографічними аспектами міжнародної міграції (МОП, ЮНЕСКО та інші);
 4. Економічне регулювання міжнародних міграційних процесів передбачає регулювання заробітної платні мігрантів;
 5. Економічне регулювання міжнародних міграційних процесів нажалі не передбачає установа митних бар'єрів;

Задача №8

Визначте рівень безробіття в державі за методикою Міжнародної організації праці, якщо населення держави складає 118 млн людей; чисельність зайнятих – приблизно 43% від усього населення; як безробітних зареєстровано 11% від зайнятих; чисельність непрацевдатних і які навчаються з відривом від виробництва – 33 млн осіб; чисельність непрацюючих і бажаючих працювати склала 4,8 млн осіб.

Задача №9

Знайдіть правильні визначення:

Види поділу праці:

1	Загальний	Поділ праці, який розглядається як спеціалізація окремих працівників в середині кожного підприємства, його підрозділів, цехів і т. д.	А
2	Частковий	Поділ праці між різними категоріями працівників підприємства залежно від характеру виконуваних ними функцій і участі у виробничому процесі.	Б
3	Одиничний	Поділ праці, який розглядається як подальше відокремлення видів виробничої діяльності людей в межах кожної окремої галузі національної економіки.	В
4	Функціональний	Поділ праці, який передбачає відокремлення видів діяльності у межах всього суспільства, що проявляється в розмежуванні трудової діяльності працівників між такими галузями країни, як промисловість, будівництво, торгівля тощо.	Г
5	Кваліфікаційний	Поділ праці між групами працівників залежно від складності виконуваних ними робіт.	Д

Задача № 10

Розподілити колективний заробіток між групою робітників:

Професія	Розряд робітника	Годинна тарифна ставка, грн./год	Відпрацьований час, годин	КТУ
1	4	3,87	150	1,1
2	5	4,29	158	1,2
3	4	3,87	118	0,9
4	3	3,38	158	1,2
5	2	3,12	158	1

Відрядний заробіток за єдиним нарядам становить 3 200 грн, премія – 1500 грн. Застосувати варіант розподілу, коли за КТУ розподіляється вся заробітна плата (разом із премією). Розрахунок навести у вигляді таблиці.

Задача № 11

Визначити та спів ставити місячний заробіток робітників за різних систем оплати праці: прямої відрядної, відрядно-преміальної, якщо:

- 1) відрядна розцінка складає 0,42 грн на одиницю продукції;
- 2) робітник виготовив за місяць 765 одиниць продукції, з них прийнято контролером з першого подання – 745 одиниць, планове завдання – 700 одиниць;
- 3) преміювання робітників здійснюється за спеціальною шкалою:

Здача продукції з першого подання, % від фактичного випуску продукції	100	95-100	90-95	85-90
Розмір премії, % від відрядного заробітку	30	25	14	10

Задача № 12

Визначити норму часу і денну норму виробітку робітника на основі таких даних: основний час на виготовлення деталі – 12 хв., допоміжний час – 4 хв., час на обслуговування робочого місця – 8% від оперативного, час на перерви передбачені технологією – 5% від оперативного, підготовчо-заклучний час для партії деталей із 400 шт. – 575 хв., час на відпочинок і особисті потреби – 45% від підготовчо-заклучного часу.

Тривалість зміни – 8 год.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ №14

Задача №1

Проаналізувати склад трудових ресурсів підприємства громадського харчування за даними таблиці.

Визначити:

- 1) відхилення фактичної чисельності робітників від планової та минулого

року в абсолютних та відносних величинах;

2) виробіток на одного працівника підприємства і на одного робітника виробництва та його зміни в поточному році.

Показник	Фактичні данні за минулий рік	Поточний рік	
		план	факт
Товарообіг в порівняних цінах (тис. ум. од.)	855	891	877
Обсяг продукції власного виробництва (тис. ум. од.)	515	506	512
Чисельність працівників підприємства	113	115	115
Чисельність працівників виробництва	65	68	70
Чисельність робітників залу	23	24	26
Чисельність робітників торгової групи	8	12	17
Чисельність адміністративно-управлінського персоналу	27	31	29
Чисельність інших робітників	11	13	11

Задача №2

Знайти зміну норми виробітку, якщо норму часу, яка становила 63 хвилини на операцію, буде зменшено до 59 хвилин, якщо ми знаємо, що між зміною норми виробітку і норми часу існує залежність:

$$y = 100x / (100-x),$$

де y – процент зростання норми виробітку;

x – процент зростання норми часу.

Задача №3

У минулому році було вироблено продукції на 8940 млн. грн. На наступний рік планується збільшити виробіток продукції на 7%. Чисельність працюючих у минулому році 4330 осіб, але ж планом передбачено скоротити її на 110 осіб. Визначити яке заплановане зростання продуктивності праці на підприємстві.

Задача №4

Розрахувати місячну заробітну плату робітника при годинно-преміальній системі оплати праці з нормованим завданням. Погодинна тарифна ставка робітника – 2,19 грн, ним відпрацьовано протягом місяця 189 год, рівень виконання нормованого завдання 100%, доплата за умови праці – 13%, за професійну майстерність – 18%, премія за якісне виконання завдання – 28%. Додаткова оплата за виконання нормованого завдання становить 25% до погодинної частки заробітної плати.

Задача №5

Проаналізувати динаміку трудових ресурсів підприємства за загальною чисельністю, складом і структурою. Розраховані показники внести до таблиці. За результатами аналізу зробити висновки.

Категорія персоналу	Попередній рік		Звітний рік		Відхилення	
	Осіб	Відсотків до підсумку, %	Осіб	Відсотків до підсумку, %	Абсолютне, осіб	За структурою, пп.
1. Промислово-виробничий персонал	641		680			
у т.ч. робітники	439		450			
керівники	67		60			
фахівці	135		170			
2. Непромисловий персонал	9		11			
Усього	650	100	691	100		

Задача №6

1. Що розуміють під моніторингом?
2. Соціологічні дослідження у класифікації за періодичністю проведення включають:
 - одноразові;
 - конкретні;
 - періодичні;
 - панельні;
 - вибіркові;
 - суцільні.

Задача №7

Чи вірні твердження?

1. Економічне регулювання міжнародних міграційних процесів нажалі не передбачає установа митних бар'єрів;
2. Нелегальна міграція - переміщення людей через кордон певних територій незаконно або на незаконних підставах (як туристів, за запрошенням і ін.) з подальшим нелегальним працевлаштуванням.
3. Зовнішній ринок праці – частина сукупного ринку праці, що охоплює сферу обігу робочої сили між підприємствами.
4. Країна-експортер трудових ресурсів виграє від трудової міграції,

оскільки ротація одних і еміграція інших громадян сприяє зростанню досвіду місцевих спеціалістів;

- Адміністративно-правове регулювання міжнародної трудової міграції передбачає встановлення міграційних квот;

Задача №8

Визначте рівень безробіття в державі за методикою Міжнародної організації праці, якщо населення держави складає 100 млн людей; чисельність зайнятих – приблизно 40% від усього населення; як безробітних зареєстровано 13% від зайнятих; чисельність непрацевдатних і які навчаються з відривом від виробництва – 36 млн осіб; чисельність непрацюючих і бажаючих працювати склала 6 млн осіб.

Задача № 9

Знайдіть правильні визначення:

Класифікація робочих місць.

1	За типом виробництва	Механізовані, автоматичні, ручної роботи	А
2	За кількістю працівників	Масові, серійні, одиничні	Б
3	За часом функціонування	Одноагрегатні, багатоагрегатні	В
4	За кількістю машин	Індивідуальні, колективні	Г
5	За рівнем механізації	Постійні, тимчасові	Д

Задача № 10

Розподілити колективний заробіток між групою робітників:

Професія	Розряд робітника	Годинна тарифна ставка, грн./год	Відпрацьований час, годин	КТУ
1	4	3,6	155	1,2
2	5	4,4	163	1,2
3	4	3,8	123	1
4	3	3,4	163	1,3
5	2	3,2	163	1

Відрядний заробіток за єдиним нарядам становить 4200 грн, премія – 1800 грн. Застосувати варіант розподілу, коли за КТУ розподіляється вся заробітна плата (разом із премією). Розрахунок навести у вигляді таблиці.

Задача № 11

Визначити та спів ставити місячний заробіток робітників за різних систем оплати праці: прямої відрядної, відрядно-преміальної, якщо:

- 1) відрядна розцінка складає 0,39 грн на одиницю продукції;
- 2) робітник виготовив за місяць 866 одиниць продукції, з них прийнято контролером з першого подання – 840 одиниць, планове завдання – 815 одиниць;
- 3) преміювання робітників здійснюється за спеціальною шкалою:

Здача продукції з першого подання, % від фактичного випуску продукції	100	95-100	90-95	85-90
Розмір премії, % від відрядного заробітку	30	25	14	10

Задача № 12

Визначити норму часу і денну норму виробітку робітника на основі таких даних: основний час на виготовлення деталі – 16 хв., допоміжний час – 5 хв., час на обслуговування робочого місця – 8% від оперативного, час на перерви передбачені технологією – 5% від оперативного, підготовчо-заклучний час для партії деталей із 400 шт. – 530 хв., час на відпочинок і особисті потреби – 50% від підготовчо-заклучного часу.

Тривалість зміни – 9 год.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ №15

Задача №1

Проаналізувати склад трудових ресурсів підприємства громадського харчування за даними таблиці.

Визначити:

1) відхилення фактичної чисельності робітників від планової та минулого року в абсолютних та відносних величинах;

2) виробіток на одного працівника підприємства і на одного робітника виробництва та його зміни в поточному році.

Показник	Фактичні данні за минулий рік	Поточний рік	
		план	Факт
Товарообіг в порівняних цінах (тис. ум. од.)	800	805	820
Обсяг продукції власного виробництва (тис. ум. од.)	558	670	692
Чисельність працівників підприємства	120	130	130
Чисельність працівників виробництва	70	78	84
Чисельність робітників залу	25	21	23
Чисельність робітників торгової групи	19	22	20
Чисельність адміністративно-управлінського персоналу	22	25	25
Чисельність інших робітників	12	12	11

Задача №2

Знайти зміну норми виробітку, якщо норму часу, яка становила 38 хвилини на операцію, буде зменшено до 30 хвилин, якщо ми знаємо, що між зміною норми виробітку і норми часу існує залежність:

$$y = 100x / (100-x),$$

де y – процент зростання норми виробітку;

x – процент зростання норми часу.

Задача №3

У минулому році було вироблено продукції на 9700 млн. грн. На наступний рік планується збільшити виробіток продукції на 8%. Чисельність працюючих у минулому році 4500 осіб, але ж планом передбачено скоротити її на 200 осіб. Визначити яке заплановане зростання продуктивності праці на підприємстві.

Задача №4

Розрахувати місячну заробітну плату робітника при годинно-преміальній системі оплати праці з нормованим завданням. Погодинна тарифна ставка робітника – 2,15 грн, ним відпрацьовано протягом місяця 173 год, рівень виконання нормованого завдання 100%, доплата за умови праці – 14%, за професійну майстерність – 15%, премія за якісне виконання завдання – 22%. Додаткова оплата за виконання нормованого завдання становить 31% до погодинної частки заробітної плати.

Задача №5

Проаналізувати динаміку трудових ресурсів підприємства за загальною чисельністю, складом і структурою. Розраховані показники внести до таблиці. За результатами аналізу зробити висновки.

Категорія персоналу	Попередній рік		Звітний рік		Відхилення	
	Осіб	Відсотків до підсумку, %	Осіб	Відсотків до підсумку, %	Абсолютне, осіб	За структурою пп.
1. Промислово-виробничий персонал	698		683			
у т.ч. робітники	417		407			
керівники	52		50			
фахівці	229		226			
2. Непромисловий персонал	18		16			
Усього	716	100	699	100		

Задача №6

1. Охарактеризуйте чотири рівня життя.
2. До основних завдань моніторингу відносять:
 - своєчасне виявлення змін у соціально-трудовій сфері;
 - встановлення ефективності внутрішнього контролю за витратами на оплату праці;
 - здійснення короткострокового прогнозування розвитку соціально-трудових відносин;
 - попередження негативних тенденцій, які ведуть до формування і розвитку соціальних конфліктів;
 - спостереження за станом соціально-трудової сфери та отримання оперативної інформації про неї.

Задача №7

Чи вірні твердження?

1. Країна-імпортер трудових ресурсів виграє від трудової міграції, оскільки ослаблюється проблема безробіття;
2. Міграційне сальдо - різниця між еміграцією та імміграцією з країни в країну;
3. Міжнародна Конференція праці – вищий орган МОП, який скликається один раз на рік. Її делегатами від кожної країни-учасниці є дві особи від уряду й по одній від представників трудящих і підприємців;
4. Імміграція – в'їзд населення в дану країну через її межі.
5. Члени МОП зобов'язані зберігати за місцем проживання працівника-мігранта права на отримання соціальних виплат, зароблених на місці наймання (у т.ч. в зарубіжних країнах);

Задача №8

Визначте рівень безробіття в державі за методикою Міжнародної організації праці, якщо населення держави складає 124 млн людей; чисельність зайнятих – приблизно 49% від усього населення; як безробітних зареєстровано 11% від зайнятих; чисельність непрацевдатних і які навчаються з відривом від виробництва – 35 млн осіб; чисельність непрацюючих і бажаючих працювати склала 4,9 млн осіб.

Задача № 9

Знайдіть правильні визначення:

Види бригад.

1	За складом працівників	Змінні, наскрізні	А
2	За охопленням робочого дня	Спеціалізовані, комплексні	Б
3	За ступенем розвитку госпрозрахункових відносин	Виробничі, обслуговуючі, творчі, виробничо-творчі	В
4	За характером виконання робіт	Госпрозрахункові, негоспрозрахункові	Г

Задача №10

Розподілити колективний заробіток між групою робітників:

Професія	Розряд робітника	Годинна тарифна ставка, грн./год	Відпрацьований час, годин	КТУ
1	4	3,79	180	1,1
2	5	4,3	173	1,3
3	4	3,79	135	0,9
4	3	3,38	168	1,1
5	2	3,03	168	1

Відрядний заробіток за єдиним нарядам становить 5600 грн, премія – 2100 грн. Застосувати варіант розподілу, коли за КТУ розподіляється вся заробітна плата (разом із премією). Розрахунок навести у вигляді таблиці.

Задача № 11

Визначити та спів ставити місячний заробіток робітників за різних систем оплати праці: прямої відрядної, відрядно-преміальної, якщо:

- 1) відрядна розцінка складає 0,42 грн на одиницю продукції;
- 2) робітник виготовив за місяць 685 одиниць продукції, з них прийнято контролером з першого подання – 660 одиниць, планове завдання – 625 одиниць;
- 3) преміювання робітників здійснюється за спеціальною шкалою:

Здача продукції з першого подання, % від фактичного випуску продукції	100	95-100	90-95	85-90
Розмір премії, % від відрядного заробітку	30	25	14	10

Задача №12

Визначити норму часу і денну норму виробітку робітника на основі таких даних: основний час на виготовлення деталі – 10 хв., допоміжний час – 3 хв., час на обслуговування робочого місця – 9% від оперативного, час на перерви передбачені технологією – 4% від оперативного, підготовчо-заклучний час для партії деталей із 400 шт. – 550 хв., час на відпочинок і особисті потреби – 40% від підготовчо-заклучного часу.

Тривалість зміни – 6 год.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ № 16

Задача №1

Проаналізувати склад трудових ресурсів підприємства громадського харчування за даними таблиці.

Визначити:

1) відхилення фактичної чисельності робітників від планової та минулого року в абсолютних та відносних величинах;

2) виробіток на одного працівника підприємства і на одного робітника виробництва та його зміни в поточному році.

Показник	Фактичні данні за минулий рік	Поточний рік	
		план	Факт
Товарообіг в порівняних цінах (тис. ум. од.)	860	890	903
Обсяг продукції власного виробництва (тис. ум. од.)	568	670	692
Чисельність працівників підприємства	133	170	176
Чисельність працівників виробництва	61	81	85
Чисельність робітників залу	28	24	26
Чисельність робітників торгової групи	10	25	30
Чисельність адміністративно-управлінського персоналу	28	32	28
Чисельність інших робітників	11	14	14

Задача №2

Знайти зміну норми виробітку, якщо норму часу, яка становила 61 хвилини на операцію, буде зменшено до 49 хвилин, якщо ми знаємо, що між зміною норми виробітку і норми часу існує залежність:

$$y = 100x / (100-x),$$

де y – процент зростання норми виробітку;

x – процент зростання норми часу.

Задача №3

У минулому році було вироблено продукції на 2315 млн. грн. На наступний рік планується збільшити виробіток продукції на 4%. Чисельність працюючих у минулому році 2550 осіб, але ж планом передбачено скоротити її на 60 осіб. Визначити яке заплановане зростання продуктивності праці на підприємстві.

Задача №4

Розрахувати місячну заробітну плату робітника при годинно-преміальній системі оплати праці з нормованим завданням. Погодинна тарифна ставка робітника – 2,5 грн, ним відпрацьовано протягом місяця 205 год, рівень

виконання нормованого завдання 100%, доплата за умови праці – 13%, за професійну майстерність – 14%, премія за якісне виконання завдання – 23%. Додаткова оплата за виконання нормованого завдання становить 29% до погодинної частки заробітної плати.

Задача №5

Проаналізувати динаміку трудових ресурсів підприємства за загальною чисельністю, складом і структурою. Розраховані показники внести до таблиці. За результатами аналізу зробити висновки.

Категорія персоналу	Попередній рік		Звітний рік		Відхилення	
	Осіб	Відсотків до підсумку, %	Осіб	Відсотків до підсумку, %	Абсолютне, осіб	За структурою пп.
1. Промислово-виробничий персонал	650		640			
у т.ч. робітники	400		410			
керівники	60		58			
фахівці	190		172			
2. Непромисловий персонал	10		12			
Усього	660	100	652	100		

Задача № 6

- Охарактеризуйте чотири рівня життя.
- Знайдіть правильні визначення видів соціологічних досліджень (СД):

1	Теоретичне СД	Дослідження, спрямовані на вирішення чітких завдань, наявних проблем у сфері трудової діяльності.	А
2	Повторне СД	Дослідження, спрямовані на виявлення загальних соціальних закономірностей, розробку методології дослідження.	Б
3	Панельне СД	Дослідження, що вивчають об'єкт у розвитку.	В
4	Конкретне СД	Вид повторного дослідження; вивчає один і той самий об'єкт, ті самі люди, групи – через визначені інтервали часу.	Г
5	Когортне СД	Вид повторного дослідження; проводиться на тій самій вибірці, але особи можуть бути іншими.	Д

Задача №7

Чи вірні твердження?

1. Міграційне сальдо - різниця між еміграцією та імміграцією з країни в країну.
2. „Відплив умів” – міжнародна міграція висококваліфікованих фахівців, котрі не знаходять застосування свої здібностям, не затребувані у країні проживання.
3. Міжнародна Конференція праці – вищий орган МОП, який скликається один раз на рік. Її делегатами від кожної країни-учасниці є дві особи від уряду й по одній від представників трудящих і підприємців.
4. Серед чинників, що сприяють розвитку міграційних процесів, одним з найбільш суттєвих є швидкий розвиток металургії.
5. МОП не надає послуги в галузі міграції за запитами зацікавлених держав.

Задача №8

Визначте рівень безробіття в державі за методикою Міжнародної організації праці, якщо населення держави складає 150 млн людей; чисельність зайнятих – приблизно 40% від усього населення; як безробітних зареєстровано 12% від зайнятих; чисельність непрацевдатних і які навчаються з відривом від виробництва – 34 млн осіб; чисельність непрацюючих і бажаючих працювати склала 5 млн осіб.

Задача № 9

Знайдіть правильні визначення:

Функції заробітної платні.

1	Мотиваційна	Встановлення норм оплати праці на такому рівні, який забезпечує нормальне відтворення робочої сили відповідної кваліфікації.	А
2	Регулююча	Лежить в основі мотивації високоефективної праці, встановлення безпосередньої залежності величини заробітної плати від кількості та якості праці кожного працівника.	Б
3	Соціальна	Спрямована на забезпечення соціальної справедливості – рівну винагороду за рівну працю.	В
4	Стимулююча	Спосіб регулювання ринку праці, сегментація рівня оплати праці, що пов'язана з ціноутворенням на ринку праці під впливом попиту і пропозиції.	Г
5	Відтворювальна	Спосіб мотивації трудової діяльності, забезпечення робочої сили, що пов'язана з оцінкою вартості робочої сили.	Д

Задача №10

Розподілити колективний заробіток між групою робітників:

Професія	Розряд робітника	Годинна тарифна ставка, грн./год	Відпрацьований час, годин	КТУ
1	4	3,79	160	1,1
2	5	4,3	168	1,2
3	4	3,79	128	0,9
4	3	3,38	168	1
5	2	3,03	168	1

Відрядний заробіток за єдиним нарядам становить 3200 грн, премія – 1500 грн. Застосувати варіант розподілу, коли за КТУ розподіляється вся заробітна плата (разом із премією). Розрахунок навести у вигляді таблиці.

Задача № 11

Визначити та спів ставити місячний заробіток робітників за різних систем оплати праці: прямої відрядної, відрядно-преміальної, якщо:

- 1) відрядна розцінка складає 0,39 грн на одиницю продукції;
- 2) робітник виготовив за місяць 890 одиниць продукції, з них прийнято контролером з першого подання – 840 одиниць, планове завдання – 810 одиниць;
- 3) преміювання робітників здійснюється за спеціальною шкалою:

Здача продукції з першого подання , % від фактичного випуску продукції	100	95-100	90-95	85-90
Розмір премії, % від відрядного заробітку	30	25	14	10

Задача №12

Визначити норму часу і денну норму виробітку робітника на основі таких даних: основний час на виготовлення деталі – 10 хв., допоміжний час – 3 хв., час на обслуговування робочого місця – 9% від оперативного, час на перерви передбачені технологією – 3% від оперативного, підготовчо-заклучний час для партії деталей із 400 шт. – 545 хв., час на відпочинок і особисті потреби – 50% від підготовчо-заклучного часу.

Тривалість зміни – 8 год.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ № 17

Задача №1

Проаналізувати склад трудових ресурсів підприємства громадського харчування за даними таблиці.

Визначити:

1) відхилення фактичної чисельності робітників від планової та минулого року в абсолютних та відносних величинах;

2) виробіток на одного працівника підприємства і на одного робітника виробництва та його зміни в поточному році.

Показник	Фактичні данні за минулий рік	Поточний рік	
		план	Факт
Товарообіг в порівняних цінах (тис. ум. од.)	855	891	877
Обсяг продукції власного виробництва (тис. ум. од.)	515	506	512
Чисельність працівників підприємства	113	115	115
Чисельність працівників виробництва	65	68	70
Чисельність робітників залу	23	24	26
Чисельність робітників торгової групи	8	12	17
Чисельність адміністративно-управлінського персоналу	27	31	29
Чисельність інших робітників	11	13	11

Задача №2

Знайти зміну норми виробітку, якщо норму часу, яка становила 58 хвилини на операцію, буде зменшено до 45 хвилин, якщо ми знаємо, що між зміною норми виробітку і норми часу існує залежність:

$$y = 100x / (100-x),$$

де y – процент зростання норми виробітку;

x – процент зростання норми часу.

Задача №3

У минулому році було вироблено продукції на 2278 млн. грн. На наступний рік планується збільшити виробіток продукції на 7%. Чисельність працюючих у минулому році 2300 осіб, але ж планом передбачено скоротити її на 40 осіб. Визначити яке заплановане зростання продуктивності праці на підприємстві.

Задача №4

Розрахувати місячну заробітну плату робітника при годинно-преміальній системі оплати праці з нормованим завданням. Погодинна тарифна ставка робітника – 2,2 грн, ним відпрацьовано протягом місяця 210 год, рівень виконання нормованого завдання 100%, доплата за умови праці – 13%, за професійну майстерність – 10%, премія за якісне виконання завдання – 19%. Додаткова оплата за виконання нормованого завдання становить 25% до погодинної частки заробітної плати.

Задача №5

Проаналізувати динаміку трудових ресурсів підприємства за загальною чисельністю, складом і структурою. Розраховані показники внести до таблиці. За результатами аналізу зробити висновки.

Категорія персоналу	Попередній рік		Звітний рік		Відхилення	
	Осіб	Відсотків до підсумку, %	Осіб	Відсотків до підсумку, %	Абсолютне, осіб	За структурою пп.
1. Промислово-виробничий персонал	700		650			
у т.ч. робітники	450		437			
керівники	70		65			
фахівці	180		148			
2. Непромисловий персонал	15		13			
Усього	715	100	663	100		

Задача №6

Напишіть класифікацію видів соціологічних досліджень за метою дослідження.

До основних джерел інформації про соціально-трудові відносини належать:

- статистичні показники;
- звітність підприємств;
- вибіркові обстеження;
- переписи населення;
- інформація податкової служби;
- соціологічні обстеження;
- інформація фінансових органів;
- державні програми розвитку суспільства;
- рішення профспілок і роботодавців.

Задача №7

Чи вірні твердження?

1. Генеральна угода визначає погоджені позиції профспілок, об'єднань роботодавців й уряду України за основними напрямками проведення соціально-економічної політики.

2. Одним із основних завдань МОП є технічне співробітництво з країнами-учасницями.

3. Регіональні конференції включають в себе регіональні відділення міжнародного бюро праці.
4. До основних причин існування міжнародної трудової міграції з боку країн-донорів відносять порівняно високу заробітну платню.
5. Регулювання соціально-трудових відносин у різних країнах здійснюється на основі міжнародних договорів, традицій та звичаїв країн і рішень міжнародних організацій.

Задача №8

Визначте рівень безробіття в державі за методикою Міжнародної організації праці, якщо населення держави складає 120 млн людей; чисельність зайнятих – приблизно 45% від усього населення; як безробітних зареєстровано 8,2% від зайнятих; чисельність непрацевдатних і які навчаються з відривом від виробництва – 38 млн осіб; чисельність непрацюючих і бажаючих працювати склала 3 млн осіб.

Задача № 9

Знайдіть правильні визначення:

Чинники, від яких залежить національний рівень заробітної плати

1	Економічне становище країни	Співвідношення попиту і пропозиції на ринку праці	А
2	Конкуренція на ринку праці	Традиційні потреби людини, споживчий кошик	Б
3	Величина вартості робочої сили	Суспільна продуктивність праці, ВВП на душу населення	В
4	Інтенсивність праці	Визначення середньої напруженості праці, що склалась в країні	Г
5	Організація оплати праці	Особливості оцінювання міри праці та результатів виробництва, форми і системи оплати праці	Д

Задача № 10

Розподілити колективний заробіток між групою робітників:

Професія	Розряд робітника	Годинна тарифна ставка, грн./год	Відпрацьований час, годин	КТУ
1	4	3,79	160	1,1
2	5	4,3	168	1,2
3	4	3,79	128	0,9
4	3	3,38	168	1
5	2	3,03	168	1

Відрядний заробіток за єдиним нарядам становить 5400 грн, премія – 2000 грн. Застосувати варіант розподілу, коли за КТУ розподіляється вся заробітна плата (разом із премією). Розрахунок навести у вигляді таблиці.

Задача № 11

Визначити та спів ставити місячний заробіток робітників за різних систем оплати праці: прямої відрядної, відрядно-преміальної, якщо:

- 1) відрядна розцінка складає 0,48 грн на одиницю продукції;
- 2) робітник виготовив за місяць 738 одиниць продукції, з них прийнято контролером з першого подання – 720 одиниць, планове завдання – 680 одиниць;
- 3) преміювання робітників здійснюється за спеціальною шкалою:

Здача продукції з першого подання , % від фактичного випуску продукції	100	95-100	90-95	85-90
Розмір премії, % від відрядного заробітку	30	25	14	10

Задача № 12

Визначити норму часу і денну норму виробітку робітника на основі таких даних: основний час на виготовлення деталі – 10 хв., допоміжний час – 3 хв., час на обслуговування робочого місця – 9% від оперативного, час на перерви передбачені технологією – 4% від оперативного, підготовчо-заклучний час для партії деталей із 400 шт. – 550 хв., час на відпочинок і особисті потреби – 40% від підготовчо-заклучного часу.

Тривалість зміни – 6 год.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ № 18

Задача №1

Проаналізувати склад трудових ресурсів підприємства громадського харчування за даними таблиці.

Визначити:

- 1) відхилення фактичної чисельності робітників від планової та минулого року в абсолютних та відносних величинах;
- 2) виробіток на одного працівника підприємства і на одного робітника виробництва та його зміни в поточному році.

Показник	Фактичні данні за минулий рік	Поточний рік	
		план	Факт
Товарообіг в порівняних цінах (тис. ум. од.)	800	850	800
Обсяг продукції власного виробництва (тис. ум. од.)	500	510	510
Чисельність працівників підприємства	105	111	110
Чисельність працівників виробництва	61	65	65
Чисельність робітників залу	21	24	26
Чисельність робітників торгової групи	9	12	15
Чисельність адміністративно-управлінського персоналу	20	25	26
Чисельність інших робітників	10	12	11

Задача №2

Знайти зміну норми виробітку, якщо норму часу, яка становила 75 хвилини на операцію, буде зменшено до 53 хвилин, якщо ми знаємо, що між зміною норми виробітку і норми часу існує залежність:

$$y = 100x / (100-x),$$

де y – процент зростання норми виробітку;

x – процент зростання норми часу.

Задача №3

У минулому році було вироблено продукції на 2910 млн. грн. На наступний рік планується збільшити виробіток продукції на 5%. Чисельність працюючих у минулому році 2800 осіб, але ж планом передбачено скоротити її на 90 осіб. Визначити яке заплановане зростання продуктивності праці на підприємстві.

Задача №4

Розрахувати місячну заробітну плату робітника при годинно-преміальній системі оплати праці з нормованим завданням. Погодинна тарифна ставка робітника – 2,65 грн, ним відпрацьовано протягом місяця 139 год, рівень виконання нормованого завдання 100%, доплата за умови праці – 12%, за професійну майстерність – 15%, премія за якісне виконання завдання – 15%. Додаткова оплата за виконання нормованого завдання становить 30% до погодинної частки заробітної плати.

Задача №5

Проаналізувати динаміку трудових ресурсів підприємства за загальною чисельністю, складом і структурою. Розраховані показники внести до таблиці. За результатами аналізу зробити висновки.

Категорія персоналу	Попередній рік		Звітний рік		Відхилення	
	Осіб	Відсотків до підсумку, %	Осіб	Відсотків до підсумку, %	Абсолютне, осіб	За структурою, шт.
1. Промислово-виробничий персонал	680		720			
у т.ч. робітники	390		415			
керівники	53		60			
фахівці	237		245			
2. Непромисловий персонал	20		17			
Усього	700	100	737	100		

Задача №6

1. Які основні завдання моніторингу соціально-трудової сфери?
2. Розташуйте в логічній послідовності основні етапи проведення соціологічного дослідження:
 - аналіз соціологічної інформації;
 - розробка програми дослідження;
 - обробка зібраної інформації;
 - добір первинної соціологічної інформації;
 - підготовка звіту про результати дослідження.

Задача №7

Чи вірні твердження?

1. Під трипартизмом розуміють систему трудових відносин, коли уряди, підприємці та трудящі виступають як залежні одна від одної сторони.
2. Міжнародна трудова міграція – форма міжнародних економічних відносин, яка пролягає в переливанні трудових ресурсів одних країн в інші та виражає процес перерозподілу трудових ресурсів між ланками світового господарства.
3. Двостороннє міжнародне регулювання – це державне регулювання міграційних процесів виходячи з власних інтересів держави.
4. Однією з основних причин існування міграції є закриття добувних галузей внаслідок вичерпності природних ресурсів, що спричинює масове безробіття.
5. Одним із основних завдань МОП є захист людини від дискримінації.

Задача №8

Визначте рівень безробіття в державі за методикою Міжнародної організації праці, якщо населення держави складає 115 млн людей; чисельність

зайнятих – приблизно 51% від усього населення; як безробітних зареєстровано 8,5% від зайнятих; чисельність непрацевдатних і які навчаються з відривом від виробництва – 42 млн осіб; чисельність непрацюючих і бажаючих працювати склала 6 млн осіб.

Задача № 9

Знайдіть правильні визначення:

1	Номінальна заробітна плата	Сума товарів та послуг, які працівник може придбати за свою грошову заробітну плату.	А
2	Реальна заробітна плата	Грошова сума, яку працівник одержує за годинну, денну, місячну роботу.	Б
3	Основна заробітна плата	Винагорода за працю понад встановлені норми, за трудові успіхи та винахідливість і за особливі умови праці.	В
4	Додаткова заробітна плата	Винагорода за підсумками роботи за рік, компенсації та інші грошові й матеріальні виплати.	Г
5	Заохочувальні та компенсаційні виплати	Винагорода за виконану роботу відповідно до встановлених норм праці (норми часу, виробітку, обслуговування, посадові обов'язки)	Д

Задача № 10

Розподілити колективний заробіток між групою робітників:

Професія	Розряд робітника	Годинна тарифна ставка, грн./год	Відпрацьований час, годин	КТУ
1	4	3,9	160	1
2	5	4,5	168	1,2
3	4	3,9	128	0,9
4	3	3,25	168	1,3
5	2	3,0	168	1

Відрядний заробіток за єдиним нарядам становить 3 200 грн, премія – 1500 грн. Застосувати варіант розподілу, коли за КТУ розподіляється вся заробітна плата (разом із премією). Розрахунок навести у вигляді таблиці.

Задача №11

Визначити та спів ставити місячний заробіток робітників за різних систем оплати праці: прямої відрядної, відрядно-преміальної, якщо: відрядна розцінка складає 0,43 грн на одиницю продукції;

робітник виготовив за місяць 860 одиниць продукції, з них прийнято контролером з першого подання – 847 одиниць, планове завдання – 810 одиниць;

преміювання робітників здійснюється за спеціальною шкалою:

Здача продукції з першого подання, % від фактичного випуску продукції	100	95-100	90-95	85-90
Розмір премії, % від відрядного заробітку	30	25	14	10

Задача №12

Визначити норму часу і денну норму виробітку робітника на основі таких даних: основний час на виготовлення деталі – 12 хв., допоміжний час – 4 хв., час на обслуговування робочого місця – 8% від оперативного, час на перерви передбачені технологією – 5% від оперативного, підготовчо-заклучний час для партії деталей із 400 шт. – 575 хв., час на відпочинок і особисті потреби – 45% від підготовчо-заклучного часу.

Тривалість зміни – 8 год.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ № 19

Задача №1

Проаналізувати склад трудових ресурсів підприємства громадського харчування за даними таблиці.

Визначити:

1) відхилення фактичної чисельності робітників від планової та минулого року в абсолютних та відносних величинах;

2) виробіток на одного працівника підприємства і на одного робітника виробництва та його зміни в поточному році.

Показник	Фактичні данні за минулий рік	Поточний рік	
		план	факт
Товарообіг в порівняних цінах (тис. ум. од.)	858	840	850
Обсяг продукції власного виробництва (тис. ум. од.)	524	520	520
Чисельність працівників підприємства	130	125	128
Чисельність працівників виробництва	60	78	84
Чисельність робітників залу	12	10	10
Чисельність робітників торгової групи	9	15	12
Чисельність адміністративно-управлінського персоналу	23	25	23
Чисельність інших робітників	14	14	11

Задача №2

Знайти зміну норми виробітку, якщо норму часу, яка становила 44 хвилини на операцію, буде зменшено до 39 хвилин, якщо ми знаємо, що між зміною норми виробітку і норми часу існує залежність:

$$y = 100x / (100-x),$$

де y – процент зростання норми виробітку;

x – процент зростання норми часу.

Задача №3

У минулому році було вироблено продукції на 2300 млн. грн. На наступний рік планується збільшити виробіток продукції на 10%. Чисельність працюючих у минулому році 2900 осіб, але ж планом передбачено скоротити її на 60 осіб. Визначити яке заплановане зростання продуктивності праці на підприємстві.

Задача №4

Розрахувати місячну заробітну плату робітника при годинно-преміальній системі оплати праці з нормованим завданням. Погодинна тарифна ставка робітника – 3,05 грн, ним відпрацьовано протягом місяця 170 год, рівень виконання нормованого завдання 100%, доплата за умови праці – 12%, за професійну майстерність – 13%, премія за якісне виконання завдання – 26%. Додаткова оплата за виконання нормованого завдання становить 20% до погодинної частки заробітної плати.

Задача №5

Проаналізувати динаміку трудових ресурсів підприємства за загальною чисельністю, складом і структурою. Розраховані показники внести до таблиці. За результатами аналізу зробити висновки.

Категорія персоналу	Попередній рік		Звітний рік		Відхилення	
	Осіб	Відсотків до підсумку, %	Осіб	Відсотків до підсумку, %	Абсолютне, осіб	За структурою пп.
1. Промислово-виробничий персонал	540		630			
у т.ч. робітники	305		330			
керівники	58		65			
фахівці	177		235			
2. Непромисловий персонал	11		18			
Усього	551	100	648	100		

Задача №6

1. Що є об'єктами моніторингу соціально-трудової сфери?
2. Соціологічні дослідження у класифікації за періодичністю проведення включають:
 - одноразові;
 - конкретні;
 - періодичні;
 - панельні;
 - вибіркові;
 - суцільні.

Задача №7

Чи вірні твердження?

1. Міжнародна конференція праці включає в себе галузеві комітети, адміністративну раду, регіональні конференції.
2. Усі делегати МОП мають рівні права.
3. Відповідно до статутного принципу загальний і міцний мир може бути встановлений лише на основі соціальної політики.
4. МОП визначає в цілому напрямок роботи МКП.
5. Угода – правовий акт, що регулює соціально-трудові відносини між працівниками і роботодавцями, який укладається на рівні держави, території, галузі, професії.

Задача №8

Визначте рівень безробіття в державі за методикою Міжнародної організації праці, якщо населення держави складає 123 млн людей; чисельність зайнятих – приблизно 48% від усього населення; як безробітних зареєстровано 7,9% від зайнятих; чисельність непрацевдатних і які навчаються з відривом від виробництва – 33 млн осіб; чисельність непрацюючих і бажаючих працювати склала 3,9 млн осіб.

Задача №9

Знайдіть правильні визначення:

Системи оплати праці.

1	Пряма відрядна система	Виробіток робітників у межах завдання виплачується за твердими нормами, а виробіток понад завдання – за підвищеними розцінками, причому розцінки збільшуються прогресивно зі збільшенням кількості продукції, виробленої понад завдання.	А
---	------------------------	--	---

2	Відрядно-преміальна система	Відрядна розцінка установлюється не на окрему виробничу операцію, а на весь комплекс робіт загалом, виходячи з діючих норм часу і розцінок.	Б
3	Відрядно-прогресивна	Розмір заробітної плати прямо залежить від результатів роботи кожного робітника.	В
4	Непряма відрядна	Робітнику нараховується, крім заробітку за прямою відрядною системою, премія за виконання і перевиконання певних кількісних і якісних показників.	Г
5	Акордна система оплати праці	Заробіток допоміжних працівників залежить від результатів роботи працівників-відрядників, яких вони обслуговують.	Д

Задача № 10

Розподілити колективний заробіток між групою робітників:

Професія	Розряд робітника	Годинна тарифна ставка, грн./год	Відпрацьований час, годин	КТУ
1	4	3,79	150	1,1
2	5	4,3	168	1,1
3	4	3,79	146	0,9
4	3	3,5	168	1
5	2	3,03	168	0,9

Відрядний заробіток за єдиним нарядам становить 4000 грн, премія – 1500 грн. Застосувати варіант розподілу, коли за КТУ розподіляється вся заробітна плата (разом із премією). Розрахунок навести у вигляді таблиці.

Задача №11

Визначити та спів ставити місячний заробіток робітників за різних систем оплати праці: прямої відрядної, відрядно-преміальної, якщо:

- 4) відрядна розцінка складає 0,39 грн на одиницю продукції;
- 5) робітник виготовив за місяць 897 одиниць продукції, з них прийнято контролером з першого подання – 840 одиниць, планове завдання – 800 одиниць;
- 6) преміювання робітників здійснюється за спеціальною шкалою:

Здача продукції з першого подання, % від фактичного випуску продукції	100	95-100	90-95	85-90
Розмір премії, % від відрядного заробітку	30	25	14	10

Задача №12

Визначити норму часу і денну норму виробітку робітника на основі таких даних: основний час на виготовлення деталі – 13 хв., допоміжний час – 4 хв., час на обслуговування робочого місця – 8% від оперативного, час на перерви передбачені технологією – 4% від оперативного, підготовчо-заклучний час для партії деталей із 400 шт. – 585 хв., час на відпочинок і особисті потреби – 40% від підготовчо-заклучного часу.

Тривалість зміни – 7 год.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ № 20

Задача №1

Проаналізувати склад трудових ресурсів підприємства громадського харчування за даними таблиці.

Визначити:

1) відхилення фактичної чисельності робітників від планової та минулого року в абсолютних та відносних величинах;

2) виробіток на одного працівника підприємства і на одного робітника виробництва та його зміни в поточному році.

Показник	Фактичні данні за минулий рік	Поточний рік	
		план	факт
Товарообіг в порівняних цінах (тис. ум. од.)	950	940	945
Обсяг продукції власного виробництва (тис. ум. од.)	520	550	540
Чисельність працівників підприємства	125	120	122
Чисельність працівників виробництва	45	45	40
Чисельність робітників залу	21	24	26
Чисельність робітників торгової групи	14	15	15
Чисельність адміністративно-управлінського персоналу	24	28	26
Чисельність інших робітників	10	12	10

Задача №2

Знайти зміну норми виробітку, якщо норму часу, яка становила 58 хвилини на операцію, буде зменшено до 53 хвилин, якщо ми знаємо, що між зміною норми виробітку і норми часу існує залежність:

$$y = 100x / (100-x),$$

де y – процент зростання норми виробітку;

x – процент зростання норми часу.

Задача №3

У минулому році було вироблено продукції на 2400 млн. грн. На наступний рік планується збільшити виробіток продукції на 8%. Чисельність працюючих у минулому році 2255 осіб, але ж планом передбачено скоротити її на 55 осіб. Визначити яке заплановане зростання продуктивності праці на підприємстві.

Задача №4

Розрахувати місячну заробітну плату робітника при годинно-преміальній системі оплати праці з нормованим завданням. Погодинна тарифна ставка робітника – 2,9 грн, ним відпрацьовано протягом місяця 195 год, рівень виконання нормованого завдання 100%, доплата за умови праці – 12%, за професійну майстерність – 9%, премія за якісне виконання завдання – 17%. Додаткова оплата за виконання нормованого завдання становить 20% до погодинної частки заробітної плати.

Задача №5

Проаналізувати динаміку трудових ресурсів підприємства за загальною чисельністю, складом і структурою. Розраховані показники внести до таблиці. За результатами аналізу зробити висновки.

Категорія персоналу	Попередній рік		Звітний рік		Відхилення	
	Осіб	Відсотків до підсумку, %	Осіб	Відсотків до підсумку, %	Абсолютне, осіб	За структурою пп.
1. Промислово-виробничий персонал	780		750			
у т.ч. робітники	525		495			
керівники	69		68			
фахівці	186		187			
2. Непромисловий персонал	25		23			
Усього	805	100	773	100		

Задача №6.

1. Що розуміють під моніторингом?
2. За концепцією ООН до компонентів рівня життя входять:
 - Харчування;
 - Здоров'я;

- Освіта;
- Характер і умови праці;
- Житлові умови;
- Права людини

Задача №7

Чи вірні твердження?

1. Сезонна міжнародна трудова міграція триває до одного місяця.
2. Одним із основних завдань МОП є захист людини від примусової праці.
3. Вибори нової адміністративної ради проводять один раз на три роки на Генеральній конференції.
4. До основних причин існування міжнародної трудової міграції з боку країн-донорів відносять потребу в додатковій дешевій робочій силі.
5. Маятникова зворотна трудова міграція відбувається щоденно.

Задача №8

Визначте рівень безробіття в державі за методикою Міжнародної організації праці, якщо населення держави складає 118 млн людей; чисельність зайнятих – приблизно 49% від усього населення; як безробітних зареєстровано 7,7% від зайнятих; чисельність непрацевдатних і які навчаються з відривом від виробництва – 39 млн осіб; чисельність непрацюючих і бажаючих працювати склала 4,8 млн осіб.

Задача № 9

Знайдіть правильні визначення:

1	Почасова система оплати	Оплата за працю певної тривалості.	А
2	Проста почасова система	Є складовою контрактної системи наймання й оплати.	Б
3	Почасово-преміальна	Розмір заробітку визначається залежно від тарифної ставки робітника і кількості відпрацьованого ним часу.	В
4	Почасово-преміальна система з нормованим завданням	Робітники-почасовики преміюються за виконання установлених їм нормованих завдань.	Г
5	Контрактна система оплати праці	За цією системою оплачується праця як основних, так і допоміжних робітників.	Д

Задача № 10

Розподілити колективний заробіток між групою робітників:

Професія	Розряд робітника	Годинна тарифна ставка, грн./год	Відпрацьований час, годин	КТУ
1	4	3,79	140	1,1
2	5	4,3	158	1,2
3	4	3,79	128	0,9
4	3	3,59	168	1
5	2	3,46	168	1

Відрядний заробіток за єдиним нарядом становить 3 200 грн, премія – 2000 грн. Застосувати варіант розподілу, коли за КТУ розподіляється вся заробітна плата (разом із премією). Розрахунок навести у вигляді таблиці.

Задача № 11

Визначити та спів ставити місячний заробіток робітників за різних систем оплати праці: прямої відрядної, відрядно-преміальної, якщо:

відрядна розцінка складає 0,39 грн на одиницю продукції;

робітник виготовив за місяць 866 одиниць продукції, з них прийнято контролером з першого подання – 840 одиниць, планове завдання – 815 одиниць;

преміювання робітників здійснюється за спеціальною шкалою:

Здача продукції з першого подання, % від фактичного випуску продукції	100	95-100	90-95	85-90
Розмір премії, % від відрядного заробітку	30	25	14	10

Задача № 12

Визначити норму часу і денну норму виробітку робітника на основі таких даних: основний час на виготовлення деталі – 14 хв., допоміжний час – 3 хв., час на обслуговування робочого місця – 7% від оперативного, час на перерви передбачені технологією – 5% від оперативного, підготовчо-заклучний час для партії деталей із 400 шт. – 570 хв., час на відпочинок і особисті потреби – 55% від підготовчо-заклучного часу.

Тривалість зміни – 8 год.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ № 21

Задача №1

Проаналізувати склад трудових ресурсів підприємства громадського харчування за даними таблиці.

Визначити:

1) відхилення фактичної чисельності робітників від планової та минулого року в абсолютних та відносних величинах;

2) виробіток на одного працівника підприємства і на одного робітника виробництва та його зміни в поточному році.

Показник	Фактичні данні за минулий рік	Поточний рік	
		план	факт
Товарообіг в порівняних цінах (тис. ум. од.)	920	900	905
Обсяг продукції власного виробництва (тис. ум. од.)	558	670	692
Чисельність працівників підприємства	103	110	105
Чисельність працівників виробництва	55	60	60
Чисельність робітників залу	23	24	26
Чисельність робітників торгової групи	9	15	14
Чисельність адміністративно-управлінського персоналу	20	22	22
Чисельність інших робітників	17	20	22

Задача №2

Знайти зміну норми виробітку, якщо норму часу, яка становила 38 хвилини на операцію, буде зменшено до 30 хвилин, якщо ми знаємо, що між зміною норми виробітку і норми часу існує залежність:

$$y = 100x / (100-x),$$

де y – процент зростання норми виробітку;

x – процент зростання норми часу.

Задача №3

У минулому році було вироблено продукції на 2345 млн. грн. На наступний рік планується збільшити виробіток продукції на 5%. Чисельність працюючих у минулому році 2390 осіб, але ж планом передбачено скоротити її на 70 осіб. Визначити яке заплановане зростання продуктивності праці на підприємстві.

Задача №4

Розрахувати місячну заробітну плату робітника при годинно-преміальній системі оплати праці з нормованим завданням. Погодинна тарифна ставка робітника – 3,0 грн, ним відпрацьовано протягом місяця 139 год, рівень виконання нормованого завдання 100%, доплата за умови праці – 10%, за професійну майстерність – 11%, премія за якісне виконання завдання – 21%. Додаткова оплата за виконання нормованого завдання становить 30% до погодинної частки заробітної плати.

Задача №5

Проаналізувати динаміку трудових ресурсів підприємства за загальною чисельністю, складом і структурою. Розраховані показники внести до таблиці. За результатами аналізу зробити висновки.

Категорія персоналу	Попередній рік		Звітний рік		Відхилення	
	Осіб	Відсотків до підсумку, %	Осіб	Відсотків до підсумку, %	Абсолютне, осіб	За структурою
1. Промислово-виробничий персонал	620		638			
у т.ч. робітники	398		437			
керівники	45		48			
фахівці	177		153			
2. Непромисловий персонал	29		30			
Усього	649	100	668	100		

Задача №6

1. Назвіть основні напрями моніторингу соціально-трудої сфери.
2. За шведською моделлю до компонентів рівня життя належать:
 - Політичні можливості;
 - Шкільне навчання;
 - Права людини;
 - Праця й умови праці;
 - Характер й умови праці;
 - Споживання продуктів харчування.

Задача №7

Чи вірні твердження?

1. Органи управління охороною праці мають стати більшою мірою поліцейськими, ніж рекомендаційними.
2. Серед чинників, що сприяють розвитку міграційних процесів, одним з найбільш суттєвих є швидкий розвиток міжнародних пасажирських сполучень.
3. Регулювання соціально-трудоих відносин у різних країнах здійснюється на основі міжнародних угод.
4. Мета міжнародної організації з питань міграції – забезпечення у всьому світі впорядкованої міграції осіб, які потребують міграційних послуг.
5. „Відплив умів” – переміщення людей у міжнародному територіальному

просторі з метою пошуку місця роботи без зміни місця постійного проживання.

Задача №8

Визначте рівень безробіття в державі за методикою Міжнародної організації праці, якщо населення держави складає 98 млн людей; чисельність зайнятих – приблизно 39% від усього населення; як безробітних зареєстровано 7,5% від зайнятих; чисельність непрацевдатних і які навчаються з відривом від виробництва – 30 млн осіб; чисельність непрацюючих і бажаючих працювати склала 3,6 млн осіб.

Задача № 9

Знайдіть правильні визначення:

Види норм праці:

1	Норма часу	Розрахункова кількість працівників, необхідних для якісного обслуговування виробничих об'єктів різного призначення.	А
2	Норма виробітку	Кількість одиниць продукції у натуральних показниках, яку повинен виробити працівник за одиницю робочого часу.	Б
3	Норма обслуговування	Кількість робочого часу, потрібного для виконання конкретної роботи за певних умов.	В
4	Норма чисельності	Оптимальна кількість працівників чи структурних підрозділів, що доцільно підпорядкувати одному керівнику.	Г
5	Норма керованості	Кількість виробничих об'єктів, що їх повинен якісно обслуговувати робітник за одиницю робочого часу.	Д

Задача № 10

Розподілити колективний заробіток між групою робітників:

Професія	Розряд робітника	Годинна тарифна ставка, грн./год	Відпрацьований час, годин	КТУ
1	4	3,55	160	1,1
2	5	4,3	168	1,2
3	4	3,55	128	1
4	3	3,38	168	0,9
5	2	3,1	168	1

Відрядний заробіток за єдиним нарядам становить 5200 грн, премія – 2500 грн. Застосувати варіант розподілу, коли за КТУ розподіляється вся заробітна плата (разом із премією). Розрахунок навести у вигляді таблиці.

Задача № 11

Визначити та спів ставити місячний заробіток робітників за різних систем оплати праці: прямої відрядної, відрядно-преміальної, якщо:

відрядна розцінка складає 0,33 грн на одиницю продукції;

робітник виготовив за місяць 888 одиниць продукції, з них прийнято контролером з першого подання – 855 одиниць, планове завдання – 815 одиниць;

преміювання робітників здійснюється за спеціальною шкалою:

Здача продукції з першого подання , % від фактичного випуску продукції	100	95-100	90-95	85-90
Розмір премії, % від відрядного заробітку	30	25	14	10

Задача № 12

Визначити норму часу і денну норму виробітку робітника на основі таких даних: основний час на виготовлення деталі – 11 хв., допоміжний час – 3 хв., час на обслуговування робочого місця – 8% від оперативного, час на перерви передбачені технологією – 4% від оперативного, підготовчо-заклучний час для партії деталей із 400 шт. – 560 хв., час на відпочинок і особисті потреби – 50% від підготовчо-заклучного часу.

Тривалість зміни – 8 год.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ № 22

Задача №1

Проаналізувати склад трудових ресурсів підприємства громадського харчування за даними таблиці.

Визначити:

1) відхилення фактичної чисельності робітників від планової та минулого року в абсолютних та відносних величинах;

2) виробіток на одного працівника підприємства і на одного робітника виробництва та його зміни в поточному році.

Показник	Фактичні данні за минулий рік	Поточний рік	
		план	факт
Товарообіг в порівняних цінах (тис. ум. од.)	858	894	923
Обсяг продукції власного виробництва (тис. ум. од.)	600	590	595
Чисельність працівників підприємства	130	135	130
Чисельність працівників виробництва	71	78	75
Чисельність робітників залу	25	24	24
Чисельність робітників торгової групи	15	20	18
Чисельність адміністративно-управлінського персоналу	12	14	14
Чисельність інших робітників	11	15	17

Задача №2

Знайти зміну норми виробітку, якщо норму часу, яка становила 64 хвилини на операцію, буде зменшено до 60 хвилин, якщо ми знаємо, що між зміною норми виробітку і норми часу існує залежність:

$$y = 100x / (100-x),$$

де y – процент зростання норми виробітку;

x – процент зростання норми часу.

Задача №3

У минулому році було вироблено продукції на 2480 млн. грн. На наступний рік планується збільшити виробіток продукції на 8%. Чисельність працюючих у минулому році 2780 осіб, але ж планом передбачено скоротити її на 50 осіб. Визначити яке заплановане зростання продуктивності праці на підприємстві.

Задача №4

Розрахувати місячну заробітну плату робітника при годинно-преміальній системі оплати праці з нормованим завданням. Погодинна тарифна ставка робітника – 3,15 грн, ним відпрацьовано протягом місяця 167 год, рівень виконання нормованого завдання 100%, доплата за умови праці – 15%, за професійну майстерність – 5%, премія за якісне виконання завдання – 12%. Додаткова оплата за виконання нормованого завдання становить 17% до погодинної частки заробітної плати.

Задача №5

Проаналізувати динаміку трудових ресурсів підприємства за загальною чисельністю, складом і структурою. Розраховані показники внести до таблиці.

За результатами аналізу зробити висновки.

Категорія персоналу	Попередній рік		Звітний рік		Відхилення	
	Осіб	Відсотків до підсумку, %	Осіб	Відсотків до підсумку, %	Абсолютне, осіб	За структурою пп.
1. Промислово-виробничий персонал	641		680			
у т.ч. робітники	439		450			
керівники	67		60			
фахівці	135		170			
2. Непромисловий персонал	9		11			
Усього	650	100	691	100		

Задача №6.

1. Які види соціологічного дослідження ви знаєте? За якими ознаками вони класифікуються?
2. За концепцією СРСР до компонентів рівня життя входять:
 - Економічні можливості;
 - Здоров'я;
 - Характер й умови праці;
 - Зайнятість;
 - Тривалість трудової діяльності;
 - Тривалість життя населення.

Задача №7

Чи вірні твердження?

1. Еміграція – виїзд населення з даної країни за її межі.
2. Внутрішній ринок праці – частина сукупного ринку праці, що охоплює сферу обігу робочої сили між підприємствами.
3. Генеральна угода – правовий акт, що встановлює загальні принципи регулювання соціально-трудова відносин на федеральному рівні.
4. Мета міжнародної організації з питань міграції – забезпечення у всьому світі не впорядкованої міграції осіб.
5. Серед чинників, що сприяють розвитку міграційних процесів, одним з найбільш суттєвих є висока швидкість поширення інформації.

Задача №8

Визначте рівень безробіття в державі за методикою Міжнародної організації праці, якщо населення держави складає 130 млн людей; чисельність зайнятих – приблизно 43% від усього населення; як безробітних зареєстровано 8,3% від зайнятих; чисельність непрацевдатних і які навчаються з відривом від виробництва – 37 млн осіб; чисельність непрацюючих і бажаючих працювати склала 4,5 млн осіб.

Задача № 9

Знайдіть правильні визначення:

Методи нормування праці:

1	Аналітичний метод	Визначення норм на основі досвіду нормування аналогічних деталей і даних про фактичні витрати на їх виготовлення	А
2	Аналітично-дослідницький метод	Витрати часу розраховують за нормативами режимів роботи обладнання і часу.	Б
3	Аналітично-розрахунковий метод	Непряме вимірювання витрат праці на основі математико-статистичного дослідження, аналізу і визначення непрямих багатофакторних залежностей	В
4	Оціночний метод	Витрати часу на операцію визначають на основі їх вимірювання шляхом спостереження безпосередньо на робочих місцях.	Г
5	Математико-статистичний метод	Оснований на вивченні та аналізі методів і прийомів виконання нормованої роботи, рівня механізації і ефективності використання обладнання з метою пошуку резервів скорочення витрат праці і підвищення її продуктивності.	Д

Задача №10

Розподілити колективний заробіток між групою робітників:

Професія	Розряд робітника	Годинна тарифна ставка, грн./год	Відпрацьований час, годин	КТУ
1	4	4,0	165	1,1
2	5	4,3	158	1,2
3	4	4,0	125	0,9
4	3	3,35	168	1
5	2	3,2	170	1

Відрядний заробіток за єдиним нарядам становить 3200 грн, премія – 1500 грн. Застосувати варіант розподілу, коли за КТУ розподіляється вся заробітна плата (разом із премією). Розрахунок навести у вигляді таблиці.

Задача № 11

Визначити та спів ставити місячний заробіток робітників за різних систем оплати праці: прямої відрядної, відрядно-преміальної, якщо:

- 1) відрядна розцінка складає 0,45 грн на одиницю продукції;
- 2) робітник виготовив за місяць 956 одиниць продукції, з них прийнято контролером з першого подання – 945 одиниць, планове завдання – 900 одиниць;
- 3) преміювання робітників здійснюється за спеціальною шкалою:

Здача продукції з першого подання , % від фактичного випуску продукції	100	95-100	90-95	85-90
Розмір премії, % від відрядного заробітку	30	25	14	10

Задача №12

Визначити норму часу і денну норму виробітку робітника на основі таких даних: основний час на виготовлення деталі – 18 хв., допоміжний час – 2 хв., час на обслуговування робочого місця – 7% від оперативного, час на перерви передбачені технологією – 5% від оперативного, підготовчо-заклучний час для партії деталей із 400 шт. – 530 хв., час на відпочинок і особисті потреби – 39% від підготовчо-заклучного часу.

Тривалість зміни – 6 год.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ № 23

Задача №1

Проаналізувати склад трудових ресурсів підприємства громадського харчування за даними таблиці.

Визначити:

- 1) відхилення фактичної чисельності робітників від планової та минулого року в абсолютних та відносних величинах;
- 2) виробіток на одного працівника підприємства і на одного робітника виробництва та його зміни в поточному році.

Показник	Фактичні данні за минулий рік	Поточний рік	
		план	факт
Товарообіг в порівняних цінах (тис. ум. од.)	920	925	924
Обсяг продукції власного виробництва (тис. ум. од.)	550	600	590
Чисельність працівників підприємства	150	170	165
Чисельність працівників виробництва	60	78	84
Чисельність робітників залу	23	24	25
Чисельність робітників торгової групи	20	22	21
Чисельність адміністративно-управлінського персоналу	22	30	26
Чисельність інших робітників	10	14	11

Задача №2

Знайти зміну норми виробітку, якщо норму часу, яка становила 48 хвилини на операцію, буде зменшено до 40 хвилин, якщо ми знаємо, що між зміною норми виробітку і норми часу існує залежність:

$$y = 100x / (100-x),$$

де y – процент зростання норми виробітку;

x – процент зростання норми часу.

Задача №3

У минулому році було вироблено продукції на 2210 млн. грн. На наступний рік планується збільшити виробіток продукції на 11%. Чисельність працюючих у минулому році 2670 осіб, але ж планом передбачено скоротити її на 30 осіб. Визначити яке заплановане зростання продуктивності праці на підприємстві.

Задача №4

Розрахувати місячну заробітну плату робітника при годинно-преміальній системі оплати праці з нормованим завданням. Погодинна тарифна ставка робітника – 2,8 грн, ним відпрацьовано протягом місяця 148 год, рівень виконання нормованого завдання 100%, доплата за умови праці – 18%, за професійну майстерність – 10%, премія за якісне виконання завдання – 15%. Додаткова оплата за виконання нормованого завдання становить 26% до погодинної частки заробітної плати.

Задача №5

Проаналізувати динаміку трудових ресурсів підприємства за загальною чисельністю, складом і структурою. Розраховані показники внести до таблиці.

За результатами аналізу зробити висновки.

Категорія персоналу	Попередній рік		Звітний рік		Відхилення	
	Осіб	Відсотків до підсумку, %	Осіб	Відсотків до підсумку, %	Абсолютне, осіб	За структурою пп.
1. Промислово-виробничий персонал	620		638			
у т.ч. робітники	430		437			
керівники	65		68			
фахівці	125		133			
2. Непромисловий персонал	8		7			
Усього	628	100	645	100		

Задача №6

1. Які функції виконує соціологічне дослідження?
2. Перший етап дослідження включає:
 - визначення методу збору інформації;
 - аналіз обробленої інформації;
 - збір первинної соціологічної інформації;
 - складання програми дослідження;
 - установлення одиниці спостереження;
 - проведення пілотажного дослідження.

Задача №7

1. Реєміграція – повторний виїзд з батьківщини за кордон.
2. Зовнішній ринок праці – частина сукупного ринку праці, що охоплює сферу обігу робочої сили між підприємствами.
3. Генеральна угода – це правовий акт, що регулює соціально-трудові відносини між працівниками і роботодавцями, який укладається на рівні держави, території, галузі, професії.
4. Міжнародний трудовий кодекс складають рішення та рекомендації.
5. Міграційне поведіння - сукупність способів і заходів цілеспрямованого впливу на рух населення.

Задача №8

Визначте рівень безробіття в державі за методикою Міжнародної організації праці, якщо населення держави складає 100 млн людей; чисельність

зайнятих – приблизно 50% від усього населення; як безробітних зареєстровано 9% від зайнятих; чисельність непрацевдатних і які навчаються з відривом від виробництва – 38 млн осіб; чисельність непрацюючих і бажаючих працювати склала 5 млн осіб.

Задача № 9

Знайдіть правильні визначення:

Види поділу праці:

1	Загальний	Поділ праці, який розглядається як спеціалізація окремих працівників в середині кожного підприємства, його підрозділів, цехів і т. д.	А
2	Частковий	Поділ праці між різними категоріями працівників підприємства залежно від характеру виконуваних ними функцій і участі у виробничому процесі.	Б
3	Одиничний	Поділ праці, який розглядається як подальше відокремлення видів виробничої діяльності людей в межах кожної окремої галузі національної економіки.	В
4	Функціональний	Поділ праці, який передбачає відокремлення видів діяльності у межах всього суспільства, що проявляється в розмежуванні трудової діяльності працівників між такими галузями країни, як промисловість, будівництво, торгівля тощо.	Г
5	Кваліфікаційний	Поділ праці між групами працівників залежно від складності виконуваних ними робіт.	Д

Задача № 10

Розподілити колективний заробіток між групою робітників:

Професія	Розряд робітника	Годинна тарифна ставка, грн./год	Відпрацьований час, годин	КТУ
1	4	3,79	180	1,1
2	5	4,3	158	1,2
3	4	3,79	130	0,9
4	3	3,38	170	1
5	2	3,03	163	1

Відрядний заробіток за єдиним нарядам становить 6000 грн, премія – 2300 грн. Застосувати варіант розподілу, коли за КТУ розподіляється вся заробітна плата (разом із премією). Розрахунок навести у вигляді таблиці.

Задача № 11

Визначити та спів ставити місячний заробіток робітників за різних систем оплати праці: прямої відрядної, відрядно-преміальної, якщо:

відрядна розцінка складає 0,26 грн на одиницю продукції;
 робітник виготовив за місяць 675 одиниць продукції, з них прийнято контролером з першого подання – 650 одиниць, планове завдання – 600 одиниць;

преміювання робітників здійснюється за спеціальною шкалою:

Здача продукції з першого подання, % від фактичного випуску продукції	100	95-100	90-95	85-90
Розмір премії, % від відрядного заробітку	30	25	14	10

Задача №12

Визначити норму часу і денну норму виробітку робітника на основі таких даних: основний час на виготовлення деталі – 11 хв., допоміжний час – 4 хв., час на обслуговування робочого місця – 6% від оперативного, час на перерви передбачені технологією – 3% від оперативного, підготовчо-заклучний час для партії деталей із 400 шт. – 529 хв., час на відпочинок і особисті потреби – 50% від підготовчо-заклучного часу.

Тривалість зміни – 9 год.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ № 24

Задача №1

Проаналізувати склад трудових ресурсів підприємства громадського харчування за даними таблиці.

Визначити:

1) відхилення фактичної чисельності робітників від планової та минулого року в абсолютних та відносних величинах;

2) виробіток на одного працівника підприємства і на одного робітника виробництва та його зміни в поточному році.

Показник	Фактичні данні за минулий рік	Поточний рік	
		план	Факт
Товарообіг в порівняних цінах (тис. ум. од.)	800	805	820
Обсяг продукції власного виробництва (тис. ум. од.)	558	670	692
Чисельність працівників підприємства	120	130	130
Чисельність працівників виробництва	70	78	84
Чисельність робітників залу	25	21	23
Чисельність робітників торгової групи	19	22	20
Чисельність адміністративно-управлінського персоналу	22	25	25
Чисельність інших робітників	12	12	11

Задача №2

Знайти зміну норми виробітку, якщо норму часу, яка становила 63 хвилини на операцію, буде зменшено до 59 хвилин, якщо ми знаємо, що між зміною норми виробітку і норми часу існує залежність:

$$y = 100x / (100-x),$$

де y – процент зростання норми виробітку;

x – процент зростання норми часу.

Задача №3

У минулому році було вироблено продукції на 3050 млн. грн. На наступний рік планується збільшити виробіток продукції на 4%. Чисельність працюючих у минулому році 2980 осіб, але ж планом передбачено скоротити її на 70 осіб. Визначити яке заплановане зростання продуктивності праці на підприємстві.

Задача №4

Розрахувати місячну заробітну плату робітника при годинно-преміальній системі оплати праці з нормованим завданням. Погодинна тарифна ставка робітника – 3,01 грн, ним відпрацьовано протягом місяця 138 год, рівень виконання нормованого завдання 100%, доплата за умови праці – 10%, за професійну майстерність – 15%, премія за якісне виконання завдання – 15%. Додаткова оплата за виконання нормованого завдання становить 28% до погодинної частки заробітної плати.

Задача №5

Проаналізувати динаміку трудових ресурсів підприємства за загальною чисельністю, складом і структурою. Розраховані показники внести до таблиці. За результатами аналізу зробити висновки.

Категорія персоналу	Попередній рік		Звітний рік		Відхилення	
	Осіб	Відсотків до підсумку, %	Осіб	Відсотків до підсумку, %	Абсолютне, осіб	За структурою, пп.
1. Промислово-виробничий персонал	730		738			
у т.ч. робітники	415		420			
керівники	75		78			
фахівці	240		240			
2. Непромисловий персонал	30		32			
Усього	760	100	770	100		

Задача №6

1. Які основні завдання моніторингу соціально-трудової сфери?
2. Соціологічні дослідження у класифікації за об'єктом дослідження включають:
 - конкретні;
 - періодичні;
 - когортні;
 - панельні;
 - теоретичні;
 - вибіркове.

Задача №7

Чи вірні твердження?

1. Нелегальна міграція - переміщення людей через кордон певних територій незаконно або на законних підставах (як туристів, за запрошенням і ін.) з подальшим нелегальним працевлаштуванням.
2. Міжнародна організація праці – це спеціалізована установа, що проголосила своєю метою вивчення і покращення умов праці та життя трудящих шляхом вироблення конвенцій і рекомендацій з питань трудового законодавства.
3. Міжнародне бюро праці складається з регіональних відділень МБП та галузевих комітетів.
4. Економічне регулювання міжнародних міграційних процесів передбачає встановлення правових норм, які згладжують спірні моменти даного процесу.
5. Вахтова зворотна трудова міграція триває до одного місяця.

Задача №8

Визначте рівень безробіття в державі за методикою Міжнародної організації праці, якщо населення держави складає 150 млн людей; чисельність зайнятих – приблизно 47% від усього населення; як безробітних зареєстровано 12% від зайнятих; чисельність непрацевдатних і які навчаються з відривом від виробництва – 45 млн осіб; чисельність непрацюючих і бажаючих працювати склала 8 млн осіб.

Задача № 9

Знайдіть правильні визначення:

Класифікація робочих місць.

1	За типом виробництва	Механізовані, автоматичні, ручної роботи	А
2	За кількістю працівників	Масові, серійні, одиничні	Б
3	За часом функціонування	Одноагрегатні, багатоагрегатні	В
4	За кількістю машин	Індивідуальні, колективні	Г
5	За рівнем механізації	Постійні, тимчасові	Д

Задача №10

Розподілити колективний заробіток між групою робітників:

Професія	Розряд робітника	Годинна тарифна ставка, грн./год	Відпрацьований час, годин	КТУ
1	4	3,56	170	1,1
2	5	4,0	175	1,2
3	4	3,56	128	0,9
4	3	3,2	163	1
5	2	3,0	168	1

Відрядний заробіток за єдиним нарядом становить 3400 грн, премія – 1200 грн. Застосувати варіант розподілу, коли за КТУ розподіляється вся заробітна плата (разом із премією). Розрахунок навести у вигляді таблиці.

Задача № 11

Визначити та спів ставити місячний заробіток робітників за різних систем оплати праці: прямої відрядної, відрядно-преміальної, якщо:

- 1) відрядна розцінка складає 0,42 грн на одиницю продукції;
- 2) робітник виготовив за місяць 685 одиниць продукції, з них прийнято контролером з першого подання – 660 одиниць, планове завдання – 625 одиниць;
- 3) преміювання робітників здійснюється за спеціальною шкалою:

Здача продукції з першого подання , % від фактичного випуску продукції	100	95-100	90-95	85-90
Розмір премії, % від відрядного заробітку	30	25	14	10

Задача № 12

Визначити норму часу і денну норму виробітку робітника на основі таких даних: основний час на виготовлення деталі – 16 хв., допоміжний час – 5 хв., час на обслуговування робочого місця – 8% від оперативного, час на перерви передбачені технологією – 5% від оперативного, підготовчо-заклучний час для партії деталей із 400 шт. – 470 хв., час на відпочинок і особисті потреби – 50% від підготовчо-заклучного часу.

Тривалість зміни – 9 год.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ № 25

Задача №1

Проаналізувати склад трудових ресурсів підприємства громадського харчування за даними таблиці.

Визначити:

- 1) відхилення фактичної чисельності робітників від планової та минулого року;
- 2) відносну економію або надлишок чисельності;
- 3) виробіток на одного працівника підприємства і на одного робітника виробництва та його зміни в поточному році.

Показник	Фактичні данні за минулий рік	Поточний рік	
		план	факт
Товарообіг в порівняних цінах (тис. ум. од.)	865	852	845
Обсяг продукції власного виробництва (тис. ум. од.)	542	565	524
Чисельність працівників підприємства	125	124	126
Чисельність працівників виробництва	64	68	68
Чисельність робітників залу	21	24	26
Чисельність робітників торгової групи	13	15	10
Чисельність адміністративно-управлінського персоналу	15	14	14
Чисельність інших робітників	9	11	9

Задача №2

Знайти зміну норми виробітку, якщо норму часу, яка становила 43 хвилини на операцію, буде зменшено до 40 хвилин, якщо ми знаємо, що між зміною норми виробітку і норми часу існує залежність:

$$y = 100x / (100-x),$$

де y – процент зростання норми виробітку;

x – процент зростання норми часу.

Задача №3

У минулому році було вироблено продукції на 2450 млн. грн. На наступний рік планується збільшити виробіток продукції на 6%. Чисельність працюючих у минулому році 2300 осіб, але ж планом передбачено скоротити її на 30 осіб. Визначити яке заплановане зростання продуктивності праці на підприємстві.

Задача №4

Розрахувати місячну заробітну плату робітника при годинно-преміальній системі оплати праці з нормованим завданням. Погодинна тарифна ставка робітника – 2,9 грн, ним відпрацьовано протягом місяця 146 год, рівень виконання нормованого завдання 100%, доплата за умови праці – 12%, за професійну майстерність – 15%, премія за якісне виконання завдання – 18%.

Додаткова оплата за виконання нормованого завдання становить 25% до погодинної частки заробітної плати.

Задача №5

Проаналізувати динаміку трудових ресурсів підприємства за загальною чисельністю, складом і структурою. Розраховані показники внести до таблиці. За результатами аналізу зробити висновки.

Категорія персоналу	Попередній рік		Звітний рік		Відхилення	
	Осіб	Відсотків до підсумку, %	Осіб	Відсотків до підсумку, %	Абсолютне, осіб	За структурою, пп
1. Промислово-виробничий персонал	680		668			
у т.ч. робітники	375		370			
керівники	55		58			
фахівці	250		240			
2. Непромисловий персонал	23		21			
Усього	703	100	689	100		

Задача №6

1. Поясніть термін «соціологічне дослідження».
2. До основних завдань моніторингу відносять:
 - своєчасне виявлення змін у соціально-трудої сфері;
 - встановлення ефективності внутрішнього контролю за витратами на оплату праці;
 - здійснення короткострокового прогнозування розвитку соціально-трудої відносин;
 - попередження негативних тенденцій, які ведуть до формування і розвитку соціальних конфліктів;
 - спостереження за станом соціально-трудої сфери та отримання оперативної інформації про неї.

Задача №7

Чи вірні твердження?

1. Економічне регулювання міжнародних міграційних процесів передбачає регулювання заробітної платні мігрантів.
2. Міграція населення – переміщення людей територіальному просторі з метою пошуку місця роботи без зміни постійного місця проживання.

3. Міжнародна організація з питань міграції надає послуги в галузі міграції за запитами зацікавлених держав.

4. Під тристороннім представництвом розуміється будь-яка система трудових відносин, коли уряди, підприємці та трудящі виступають як незалежні сторони, кожна з яких виконує свої особливі функції.

5. Реєміграція – повторний виїзд з батьківщини за кордон.

Задача №8

Визначте рівень безробіття в державі за методикою Міжнародної організації праці, якщо населення держави складає 110 млн людей; чисельність зайнятих – приблизно 39% від усього населення; як безробітних зареєстровано 10% від зайнятих; чисельність непрацевдатних і які навчаються з відривом від виробництва – 41 млн осіб; чисельність непрацюючих і бажаючих працювати склала 8 млн осіб.

Задача № 9

Знайдіть правильні визначення:

Види бригад.

1	За складом працівників	Змінні, наскрізні	А
2	За охопленням робочого дня	Спеціалізовані, комплексні	Б
3	За ступенем розвитку госпрозрахункових відносин	Виробничі, обслуговуючі, творчі, виробничо-творчі	В
4	За характером виконання робіт	Госпрозрахункові, негоспрозрахункові	Г

Задача № 10

Розподілити колективний заробіток між групою робітників:

Професія	Розряд робітника	Годинна тарифна ставка, грн./год	Відпрацьований час, годин	КТУ
1	4	3,9	160	1,3
2	5	4,7	165	1,5
3	4	3,9	140	0,8
4	3	3,45	168	1
5	2	3,15	168	1

Відрядний заробіток за єдиним нарядам становить 4000 грн, премія – 1750 грн. Застосувати варіант розподілу, коли за КТУ розподіляється вся заробітна плата (разом із премією). Розрахунок навести у вигляді таблиці.

Задача №11

Визначити та спів ставити місячний заробіток робітників за різних систем оплати праці: прямої відрядної, відрядно-преміальної, якщо:

- 1) відрядна розцінка складає 0,4 грн на одиницю продукції;
- 2) робітник виготовив за місяць 860 одиниць продукції, з них прийнято контролером з першого подання – 855 одиниць, планове завдання – 800 одиниць;
- 3) преміювання робітників здійснюється за спеціальною шкалою:

Здача продукції з першого подання , % від фактичного випуску продукції	100	95-100	90-95	85-90
Розмір премії, % від відрядного заробітку	30	20	10	8

Задача № 12

Визначити норму часу і денну норму виробітку робітника на основі таких даних: основний час на виготовлення деталі – 15 хв., допоміжний час – 3 хв., час на обслуговування робочого місця – 10% від оперативного, час на перерви передбачені технологією – 7% від оперативного, підготовчо-заклучний час для партії деталей із 400 шт. – 500 хв., час на відпочинок і особисті потреби – 50% від підготовчо-заклучного часу.

Тривалість зміни – 8 год.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ № 26

Задача №1

Проаналізувати склад трудових ресурсів підприємства громадського харчування за даними таблиці.

Визначити:

- 1) відхилення фактичної чисельності робітників від планової та минулого року;
- 2) відносну економію або надлишок чисельності;
- 3) виробіток на одного працівника підприємства і на одного робітника виробництва та його зміни в поточному році.

Показник	Фактичні данні за минулий рік	Поточний рік	
		план	факт
Товарообіг в порівняних цінах (тис. ум. од.)	985	900	920
Обсяг продукції власного виробництва (тис. ум. од.)	541	524	528
Чисельність працівників підприємства	122	170	176
Чисельність працівників виробництва	54	52	56
Чисельність робітників залу	23	24	25
Чисельність робітників торгової групи	10	14	17
Чисельність адміністративно-управлінського персоналу	22	30	28
Чисельність інших робітників	19	20	25

Задача №2

Знайти зміну норми виробітку, якщо норму часу, яка становила 32 хвилини на операцію, буде зменшено до 28 хвилин, якщо ми знаємо, що між зміною норми виробітку і норми часу існує залежність:

$$y = 100x / (100-x),$$

де y – процент зростання норми виробітку;

x – процент зростання норми часу.

Задача №3

У минулому році було вироблено продукції на 2568 млн. грн. На наступний рік планується збільшити виробіток продукції на 7%. Чисельність працюючих у минулому році 2750 осіб, але ж планом передбачено скоротити її на 90 осіб. Визначити яке заплановане зростання продуктивності праці на підприємстві.

Задача №4

Розрахувати місячну заробітну плату робітника при годинно-преміальній системі оплати праці з нормованим завданням. Погодинна тарифна ставка робітника – 2,7 грн, ним відпрацьовано протягом місяця 173 год, рівень виконання нормованого завдання 100%, доплата за умови праці – 13%, за професійну майстерність – 10%, премія за якісне виконання завдання – 21%. Додаткова оплата за виконання нормованого завдання становить 19% до погодинної частки заробітної плати.

Задача №5

Проаналізувати динаміку трудових ресурсів підприємства за загальною чисельністю, складом і структурою. Розраховані показники внести до таблиці. За результатами аналізу зробити висновки.

Категорія персоналу	Попередній рік		Звітний рік		Відхилення	
	Осіб	Відсотків до підсумку, %	Осіб	Відсотків до підсумку, %	Абсолютне, осіб	За структурою, шт.
1. Промислово-виробничий персонал	705		670			
у т.ч. робітники	418		407			
керівники	67		63			
фахівці	220		200			
2. Непромисловий персонал	9		7			
Усього	714	100	677	100		

Задача №6

1. Які види соціологічного дослідження ви знаєте? За якими ознаками вони класифікуються?
2. Перший етап дослідження включає:
 - визначення методу збору інформації;
 - аналіз обробленої інформації;
 - збір первинної соціологічної інформації;
 - складання програми дослідження;
 - установа одиниці спостереження;
 - проведення пілотажного дослідження.

Задача №7

Чи вірні твердження?

1. Міграція трудових ресурсів – це переміщення людей у міжнародному територіальному просторі з метою пошуку нового постійного місця проживання.
2. Міграційне сальдо - різниця імміграції з країни та еміграції в країну.
3. Міграційна політика - сукупність способів і заходів цілеспрямованого впливу на рух населення.
4. Порівняно низька заробітна плата не є однією з основних причин існування міграції.
5. Залежно від мотивів міграцію населення поділяють на добровільну й примусову.

Задача №8

Визначте рівень безробіття в державі за методикою Міжнародної організації праці, якщо населення держави складає 124 млн людей; чисельність зайнятих – приблизно 49% від усього населення; як безробітних зареєстровано 11% від зайнятих; чисельність непрацевдатних і які навчаються з відривом від виробництва – 35 млн осіб; чисельність непрацюючих і бажаючих працювати склала 4,9 млн осіб.

Задача № 9

Знайдіть правильні визначення:

Функції заробітної платні.

1	Мотиваційна	Встановлення норм оплати праці на такому рівні, який забезпечує нормальне відтворення робочої сили відповідної кваліфікації.	А
2	Регулююча	Лежить в основі мотивації високоефективної праці, встановлення безпосередньої залежності величини заробітної плати від кількості та якості праці кожного працівника.	Б

3	Соціальна	Спрямована на забезпечення соціальної справедливості – рівну винагороду за рівну працю.	В
4	Стимулююча	Спосіб регулювання ринку праці, сегментація рівня оплати праці, що пов'язана з ціноутворенням на ринку праці під впливом попиту і пропозиції.	Г
5	Відтворювальна	Спосіб мотивації трудової діяльності, забезпечення робочої сили, що пов'язана з оцінкою вартості робочої сили.	Д

Задача № 10

Розподілити колективний заробіток між групою робітників:

Професія	Розряд робітника	Годинна тарифна ставка, грн./год	Відпрацьований час, годин	КТУ
1	4	3,6	160	1,1
2	5	4,5	168	1,4
3	4	3,6	130	1
4	3	3,38	168	0,9
5	2	3,09	168	1

Відрядний заробіток за єдиним нарядом становить 5500 грн, премія – 1500 грн. Застосувати варіант розподілу, коли за КТУ розподіляється вся заробітна плата (разом із премією). Розрахунок навести у вигляді таблиці.

Задача №11

Визначити та спів ставити місячний заробіток робітників за різних систем оплати праці: прямої відрядної, відрядно-преміальної, якщо:

- 1) відрядна розцінка складає 0,35 грн на одиницю продукції;
- 2) робітник виготовив за місяць 846 одиниць продукції, з них прийнято контролером з першого подання – 825 одиниць, планове завдання – 800 одиниць;
- 3) преміювання робітників здійснюється за спеціальною шкалою:
- 4)

Здача продукції з першого подання , % від фактичного випуску продукції	100	95-100	90-95	85-90
Розмір премії, % від відрядного заробітку	30	25	17	10

Задача № 12

Визначити норму часу і денну норму виробітку робітника на основі таких даних: основний час на виготовлення деталі – 16 хв., допоміжний час – 5 хв., час на обслуговування робочого місця – 8% від оперативного, час на

перерви передбачені технологією – 5% від оперативного, підготовчо-заклучний час для партії деталей із 400 шт. – 530 хв., час на відпочинок і особисті потреби – 50% від підготовчо-заклучного часу.

Тривалість зміни – 9 год.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ № 27

Задача №1

Проаналізувати склад трудових ресурсів підприємства громадського харчування за даними таблиці.

Визначити:

1) відхилення фактичної чисельності робітників від планової та минулого року в абсолютних та відносних величинах;

2) виробіток на одного працівника підприємства і на одного робітника виробництва та його зміни в поточному році.

Показник	Фактичні данні за минулий рік	Поточний рік	
		план	Факт
Товарообіг в порівняних цінах (тис. ум. од.)	855	845	840
Обсяг продукції власного виробництва (тис. ум. од.)	500	507	500
Чисельність працівників підприємства	100	111	115
Чисельність працівників виробництва	60	78	84
Чисельність робітників залу	25	25	26
Чисельність робітників торгової групи	9	22	29
Чисельність адміністративно-управлінського персоналу	24	29	25
Чисельність інших робітників	10	14	11

Задача №2

Знайти зміну норми виробітку, якщо норму часу, яка становила 69 хвилини на операцію, буде зменшено до 65 хвилин, якщо ми знаємо, що між зміною норми виробітку і норми часу існує залежність:

$$y = 100x / (100-x),$$

де y – процент зростання норми виробітку;

x – процент зростання норми часу.

Задача №3

У минулому році було вироблено продукції на 2317 млн. грн. На наступний рік планується збільшити виробіток продукції на 9%. Чисельність

працюючих у минулому році 2804 осіб, але ж планом передбачено скоротити її на 45 осіб. Визначити яке заплановане зростання продуктивності праці на підприємстві.

Задача №4

Розрахувати місячну заробітну плату робітника при годинно-преміальній системі оплати праці з нормованим завданням. Погодинна тарифна ставка робітника – 2,33 грн, ним відпрацьовано протягом місяця 168 год, рівень виконання нормованого завдання 100%, доплата за умови праці – 17%, за професійну майстерність – 13%, премія за якісне виконання завдання – 15%. Додаткова оплата за виконання нормованого завдання становить 26% до погодинної частки заробітної плати.

Задача №5

Проаналізувати динаміку трудових ресурсів підприємства за загальною чисельністю, складом і структурою. Розраховані показники внести до таблиці. За результатами аналізу зробити висновки.

Категорія персоналу	Попередній рік		Звітний рік		Відхилення	
	Осіб	Відсотків до підсумку, %	Осіб	Відсотків до підсумку, %	Абсолютне, осіб	За структурою, пп.
1. Промислово-виробничий персонал	641		638			
у т.ч. робітники	412		408			
керівники	59		60			
фахівці	170		170			
2. Непромисловий персонал	12		10			
Усього	653	100	648	100		

Задача №6

1. Які основні завдання моніторингу соціально-трудової сфери?
2. Розташуйте в логічній послідовності основні етапи проведення соціологічного дослідження:
 - аналіз соціологічної інформації;
 - розробка програми дослідження;
 - обробка зібраної інформації;
 - добір первинної соціологічної інформації;
 - підготовка звіту про результати дослідження.

Задача №7

Чи вірні твердження?

1. Імміграція – в'їзд населення в дану країну через її межі.
2. Багатостороннє міжнародне регулювання – це державне регулювання міграційних процесів виходячи з власних інтересів, без обов'язкового узгодження з іншими державами.
3. Міжнародна трудова міграція має лише негативні наслідки.
4. Міжнародне бюро праці включає в себе регіональні відділення МБП та багато дисциплінарні консультативні групи.
5. Однією з основних причин існування міграції є порівняно низька заробітна плата.

Задача №8

Визначте рівень безробіття в державі за методикою Міжнародної організації праці, якщо населення держави складає 100 млн людей; чисельність зайнятих – приблизно 40% від усього населення; як безробітних зареєстровано 13% від зайнятих; чисельність непрацевдатних і які навчаються з відривом від виробництва – 36 млн осіб; чисельність непрацюючих і бажаючих працювати склала 6 млн осіб.

Задача № 9

Знайдіть правильні визначення:

Чинники, від яких залежить національний рівень заробітної плати

1	Економічне становище країни	Співвідношення попиту і пропозиції на ринку праці	А
2	Конкуренція на ринку праці	Традиційні потреби людини, споживчий кошик	Б
3	Величина вартості робочої сили	Суспільна продуктивність праці, ВВП на душу населення	В
4	Інтенсивність праці	Визначення середньої напруженості праці, що склалась в країні	Г
5	Організація оплати праці	Особливості оцінювання міри праці та результатів виробництва, форми і системи оплати праці	Д

Задача № 10

Розподілити колективний заробіток між групою робітників:

Професія	Розряд робітника	Годинна тарифна ставка, грн./год	Відпрацьований час, годин	КТУ
1	4	3,79	160	1,3
2	5	4,3	168	1,5
3	4	3,79	128	1,1
4	3	3,38	168	0,9
5	2	3,03	168	1

Відрядний заробіток за єдиним нарядом становить 4550 грн, премія – 1900 грн. Застосувати варіант розподілу, коли за КТУ розподіляється вся заробітна плата (разом із премією). Розрахунок навести у вигляді таблиці.

Задача № 11

Визначити та спів ставити місячний заробіток робітників за різних систем оплати праці: прямої відрядної, відрядно-преміальної, якщо:

- 1) відрядна розцінка складає 0,5 грн на одиницю продукції;
- 2) робітник виготовив за місяць 897 одиниць продукції, з них прийнято контролером з першого подання – 820 одиниць, планове завдання – 800 одиниць;
- 3) преміювання робітників здійснюється за спеціальною шкалою:

Здача продукції з першого подання , % від фактичного випуску продукції	100	95-100	90-95	85-90
Розмір премії, % від відрядного заробітку	30	25	15	10

Задача № 12

Визначити норму часу і денну норму виробітку робітника на основі таких даних: основний час на виготовлення деталі – 17 хв., допоміжний час – 3 хв., час на обслуговування робочого місця – 5% від оперативного, час на перерви передбачені технологією – 5% від оперативного, підготовчо-заклучний час для партії деталей із 400 шт. – 560 хв., час на відпочинок і особисті потреби – 40% від підготовчо-заклучного часу.

Тривалість зміни – 7 год.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ № 28

Задача №1

Проаналізувати склад трудових ресурсів підприємства громадського харчування за даними таблиці.

Визначити:

- 1) відхилення фактичної чисельності робітників від планової та минулого року в абсолютних та відносних величинах;

2) виробіток на одного працівника підприємства і на одного робітника виробництва та його зміни в поточному році.

Показник	Фактичні данні за минулий рік	Поточний рік	
		план	факт
Товарообіг в порівняних цінах (тис. ум. од.)	858	894	923
Обсяг продукції власного виробництва (тис. ум. од.)	458	500	505
Чисельність працівників підприємства	122	170	176
Чисельність працівників виробництва	79	80	75
Чисельність робітників залу	30	25	25
Чисельність робітників торгової групи	9	22	29
Чисельність адміністративно-управлінського персоналу	24	25	18
Чисельність інших робітників	11	17	15

Задача №2

Знайти зміну норми виробітку, якщо норму часу, яка становила 71 хвилини на операцію, буде зменшено до 66 хвилин, якщо ми знаємо, що між зміною норми виробітку і норми часу існує залежність:

$$y = 100x / (100-x),$$

де y – процент зростання норми виробітку;

x – процент зростання норми часу.

Задача №3

У минулому році було вироблено продукції на 2690 млн. грн. На наступний рік планується збільшити виробіток продукції на 8%. Чисельність працюючих у минулому році 2600 осіб, але ж планом передбачено скоротити її на 70 осіб. Визначити яке заплановане зростання продуктивності праці на підприємстві.

Задача №4

Розрахувати місячну заробітну плату робітника при годинно-преміальній системі оплати праці з нормованим завданням. Погодинна тарифна ставка робітника – 2,9 грн, ним відпрацьовано протягом місяця 154 год, рівень виконання нормованого завдання 100%, доплата за умови праці – 12%, за професійну майстерність – 15%, премія за якісне виконання завдання – 14%. Додаткова оплата за виконання нормованого завдання становить 23% до погодинної частки заробітної плати.

Задача №5

Проаналізувати динаміку трудових ресурсів підприємства за загальною чисельністю, складом і структурою. Розраховані показники внести до таблиці. За результатами аналізу зробити висновки.

Категорія персоналу	Попередній рік		Звітний рік		Відхилення	
	Осіб	Відсотків до підсумку, %	Осіб	Відсотків до підсумку, %	Абсолютне, осіб	За структурою пп.
1. Промислово-виробничий персонал	674		668			
у т.ч. робітники	439		437			
керівники	48		50			
фахівці	187		181			
2. Непромисловий персонал	18		17			
Усього	692	100	685	100		

Задача №6

1. Що розуміють під моніторингом?
2. Перший етап дослідження включає:
 - визначення методу збору інформації;
 - аналіз обробленої інформації;
 - збір первинної соціологічної інформації;
 - складання програми дослідження;
 - установа одиниці спостереження;
 - проведення пілотажного дослідження.

Задача №7

Чи вірні твердження?

1. Міграція населення - переміщення людей через кордони певних територій у зв'язку зі зміною постійного місця проживання або з поверненням до нього.
2. Міжнародна трудова міграція – система заходів, спрямованих на забезпечення стійкого розвитку життєвого рівня населення.
3. Реєміграція - повернення емігрантів на батьківщину на постійне місце проживання.
4. Економічне регулювання міжнародних міграційних процесів не передбачає регулювання заробітної платні мігрантів.
5. Міжнародні інформаційні листки небезпек за професією – багатоцільове джерело інформації, що містить зведення про небезпеки, ризик і заходи, щодо їх запобігання стосовно конкретних професій.

Задача №8

Визначте рівень безробіття в державі за методикою Міжнародної організації праці, якщо населення держави складає 118 млн людей; чисельність зайнятих – приблизно 43% від усього населення; як безробітних зареєстровано

11% від зайнятих; чисельність непрацевдатних і які навчаються з відривом від виробництва – 33 млн осіб; чисельність непрацюючих і бажаючих працювати склала 4,8 млн осіб.

Задача № 9

Знайдіть правильні визначення:

1	Номінальна заробітна плата	Сума товарів та послуг, які працівник може придбати за свою грошову заробітну плату.	А
2	Реальна заробітна плата	Грошова сума, яку працівник одержує за годинну, денну, місячну роботу.	Б
3	Основна заробітна плата	Винагорода за працю понад встановлені норми, за трудові успіхи та винахідливість і за особливі умови праці.	В
4	Додаткова заробітна плата	Винагорода за підсумками роботи за рік, компенсації та інші грошові й матеріальні виплати.	Г
5	Заохочувальні та компенсаційні виплати	Винагорода за виконану роботу відповідно до встановлених норм праці (норми часу, виробітку, обслуговування, посадові обов'язки)	Д

Задача № 10

Розподілити колективний заробіток між групою робітників:

Професія	Розряд робітника	Годинна тарифна ставка, грн./год	Відпрацьований час, годин	КТУ
1	4	3,87	150	1,1
2	5	4,29	158	1,2
3	4	3,87	118	0,9
4	3	3,38	158	1,2
5	2	3,12	158	1

Відрядний заробіток за єдиним нарядам становить 3 200 грн, премія – 1500 грн. Застосувати варіант розподілу, коли за КТУ розподіляється вся заробітна плата (разом із премією). Розрахунок навести у вигляді таблиці.

Задача № 11

Визначити та спів ставити місячний заробіток робітників за різних систем оплати праці: прямої відрядної, відрядно-преміальної, якщо:

- 1) відрядна розцінка складає 0,47 грн на одиницю продукції;
- 2) робітник виготовив за місяць 820 одиниць продукції, з них прийнято контролером з першого подання – 800 одиниць, планове завдання – 750 одиниць;
- 3) преміювання робітників здійснюється за спеціальною шкалою:

Здача продукції з першого подання , % від фактичного випуску продукції	100	95-100	90-95	85-90
Розмір премії, % від відрядного заробітку	30	25	14	10

Задача № 12

Визначити норму часу і денну норму виробітку робітника на основі таких даних: основний час на виготовлення деталі – 11 хв., допоміжний час – 3 хв., час на обслуговування робочого місця – 5% від оперативного, час на перерви передбачені технологією – 5% від оперативного, підготовчо-заклучний час для партії деталей із 400 шт. – 600 хв., час на відпочинок і особисті потреби – 43% від підготовчо-заклучного часу.

Тривалість зміни – 8 год.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ № 29

Задача №1

Проаналізувати склад трудових ресурсів підприємства громадського харчування за даними таблиці.

Визначити:

1) відхилення фактичної чисельності робітників від планової та минулого року в абсолютних та відносних величинах;

2) виробіток на одного працівника підприємства і на одного робітника виробництва та його зміни в поточному році.

Показник	Фактичні данні за минулий рік	Поточний рік	
		план	факт
Товарообіг в порівняних цінах (тис. ум. од.)	980	950	950
Обсяг продукції власного виробництва (тис. ум. од.)	540	600	650
Чисельність працівників підприємства	128	124	126
Чисельність працівників виробництва	60	78	84
Чисельність робітників залу	20	24	30
Чисельність робітників торгової групи	10	19	19
Чисельність адміністративно-управлінського персоналу	23	29	25
Чисельність інших робітників	10	14	11

Задача №2

Знайти зміну норми виробітку, якщо норму часу, яка становила 60 хвилини на операцію, буде зменшено до 55 хвилин, якщо ми знаємо, що між зміною норми виробітку і норми часу існує залежність:

$$y = 100x / (100-x),$$

де y – процент зростання норми виробітку;

x – процент зростання норми часу.

Задача №3

У минулому році було вироблено продукції на 3000 млн. грн. На наступний рік планується збільшити виробіток продукції на 4%. Чисельність працюючих у минулому році 2690 осіб, але ж планом передбачено скоротити її на 90 осіб. Визначити яке заплановане зростання продуктивності праці на підприємстві.

Задача №4

Розрахувати місячну заробітну плату робітника при годинно-преміальній системі оплати праці з нормованим завданням. Погодинна тарифна ставка робітника – 3,05 грн, ним відпрацьовано протягом місяця 149 год, рівень виконання нормованого завдання 100%, доплата за умови праці – 15%, за професійну майстерність – 10%, премія за якісне виконання завдання – 9%. Додаткова оплата за виконання нормованого завдання становить 16% до погодинної частки заробітної плати.

Задача №5

Проаналізувати динаміку трудових ресурсів підприємства за загальною чисельністю, складом і структурою. Розраховані показники внести до таблиці. За результатами аналізу зробити висновки.

Категорія персоналу	Попередній рік		Звітний рік		Відхилення	
	Осіб	Відсотків до підсумку, %	Осіб	Відсотків до підсумку, %	Абсолютне, осіб	За структурою, пп.
1. Промислово-виробничий персонал	712		715			
у т.ч. робітники	470		473			
керівники	42		42			
фахівці	200		200			
2. Непромисловий персонал	35		34			
Усього	747	100	749	100		

Задача №6

1. Напишіть класифікацію видів соціологічних досліджень за метою дослідження.
2. Соціологічні дослідження у класифікації за метою дослідження включають:
 - конкретні;
 - періодичні;
 - когортні;
 - панельні;
 - теоретичні;
 - вибіркове.

Задача №7

1. Органи управління охороною праці мають стати більшою мірою поліцейськими, ніж рекомендаційними.
2. Серед чинників, що сприяють розвитку міграційних процесів, одним з найбільш суттєвих є швидкий розвиток міжнародних пасажирських сполучень.
3. Міжнародна трудова міграція має лише негативні наслідки.
4. Міжнародне бюро праці включає в себе регіональні відділення МБП та багато дисциплінарні консультативні групи.
5. Багатостороннє міжнародне регулювання – це державне регулювання міграційних процесів виходячи з власних інтересів, без обов'язкового узгодження з іншими державами.

Задача №8

Визначте рівень безробіття в державі за методикою Міжнародної організації праці, якщо населення держави складає 130 млн людей; чисельність зайнятих – приблизно 53% від усього населення; як безробітних зареєстровано 12% від зайнятих; чисельність непрацевдатних і які навчаються з відривом від виробництва – 39 млн осіб; чисельність непрацюючих і бажаючих працювати склала 5 млн осіб.

Задача № 9

Знайдіть правильні визначення:
Системи оплати праці.

1	Пряма відрядна система	Виробіток робітників у межах завдання виплачується за твердими нормами, а виробіток понад завдання – за підвищеними розцінками, причому розцінки збільшуються прогресивно зі збільшенням кількості продукції, виробленої понад завдання.	А
2	Відрядно-преміальна система	Відрядна розцінка установлюється не на окрему виробничу операцію, а на весь комплекс робіт загалом, виходячи з діючих норм часу і розцінок.	Б

3	Відрядно-прогресивна	Розмір заробітної плати прямо залежить від результатів роботи кожного робітника.	В
4	Непряма відрядна	Робітнику нараховується, крім заробітку за прямою відрядною системою, премія за виконання і перевиконання певних кількісних і якісних показників.	Г
5	Акордна система оплати праці	Заробіток допоміжних працівників залежить від результатів роботи працівників-відрядників, яких вони обслуговують.	Д

Задача № 10

Розподілити колективний заробіток між групою робітників:

Професія	Розряд робітника	Годинна тарифна ставка, грн./год	Відпрацьований час, годин	КТУ
1	4	3,6	155	1,2
2	5	4,4	163	1,2
3	4	3,8	123	1
4	3	3,4	163	1,3
5	2	3,2	163	1

Відрядний заробіток за одним нарядом становить 4200 грн, премія – 1800 грн. Застосувати варіант розподілу, коли за КТУ розподіляється вся заробітна плата (разом із премією). Розрахунок навести у вигляді таблиці.

Задача № 11

Визначити та співставити місячний заробіток робітників за різних систем оплати праці: прямої відрядної, відрядно-преміальної, якщо:

- 1) відрядна розцінка складає 0,42 грн на одиницю продукції;
- 2) робітник виготовив за місяць 765 одиниць продукції, з них прийнято контролером з першого подання – 745 одиниць, планове завдання – 700 одиниць;
- 3) преміювання робітників здійснюється за спеціальною шкалою:

Здача продукції з першого подання, % від фактичного випуску продукції	100	95-100	90-95	85-90
Розмір премії, % від відрядного заробітку	30	25	14	10

Задача № 12

Визначити норму часу і денну норму виробітку робітника на основі таких даних: основний час на виготовлення деталі – 17 хв., допоміжний час – 3 хв., час на обслуговування робочого місця – 8% від оперативного, час на перерви передбачені технологією – 9% від оперативного, підготовчо-

заключний час для партії деталей із 400 шт. – 530 хв., час на відпочинок і особисті потреби – 45% від підготовчо-заклучного часу.

Тривалість зміни – 8 год.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ № 30

Задача №1

Проаналізувати склад трудових ресурсів підприємства громадського харчування за даними таблиці.

Визначити:

1) відхилення фактичної чисельності робітників від планової та минулого року в абсолютних та відносних величинах;

2) виробіток на одного працівника підприємства і на одного робітника виробництва та його зміни в поточному році.

Показник	Фактичні данні за минулий рік	Поточний рік	
		план	факт
Товарообіг в порівняних цінах (тис. ум. од.)	908	905	900
Обсяг продукції власного виробництва (тис. ум. од.)	520	510	510
Чисельність працівників підприємства	124	125	129
Чисельність працівників виробництва	80	84	80
Чисельність робітників залу	21	24	26
Чисельність робітників торгової групи	20	22	29
Чисельність адміністративно-управлінського персоналу	15	30	26
Чисельність інших робітників	13	14	11

Задача №2

Знайти зміну норми виробітку, якщо норму часу, яка становила 29 хвилини на операцію, буде зменшено до 24 хвилин, якщо ми знаємо, що між зміною норми виробітку і норми часу існує залежність:

$$y = 100x / (100-x),$$

де y – процент зростання норми виробітку;

x – процент зростання норми часу.

Задача №3

У минулому році було вироблено продукції на 2987 млн. грн. На наступний рік планується збільшити виробіток продукції на 6%. Чисельність працюючих у минулому році 2460 осіб, але ж планом передбачено скоротити її на 30 осіб. Визначити яке заплановане зростання продуктивності праці на підприємстві.

Задача №4

Розрахувати місячну заробітну плату робітника при годинно-преміальній системі оплати праці з нормованим завданням. Погодинна тарифна ставка робітника – 2,2 грн, ним відпрацьовано протягом місяця 160 год, рівень виконання нормованого завдання 100%, доплата за умови праці – 18%, за професійну майстерність – 9%, премія за якісне виконання завдання – 15%. Додаткова оплата за виконання нормованого завдання становить 25% до погодинної частки заробітної плати.

Задача №5

Проаналізувати динаміку трудових ресурсів підприємства за загальною чисельністю, складом і структурою. Розраховані показники внести до таблиці. За результатами аналізу зробити висновки.

Категорія персоналу	Попередній рік		Звітний рік		Відхилення	
	Осіб	Відсотків до підсумку, %	Осіб	Відсотків до підсумку, %	Абсолютне, осіб	За структурою, пп.
1. Промислово-виробничий персонал	698		683			
у т.ч. робітники	417		407			
керівники	52		50			
фахівці	229		226			
2. Непромисловий персонал	18		16			
Усього	716	100	699	100		

Задача №6

1. Напишіть класифікацію видів соціологічних досліджень за метою дослідження.
2. До основних джерел інформації про соціально-трудові відносини належать:
 - статистичні показники;
 - звітність підприємств;
 - вибіркові обстеження;
 - переписи населення;
 - інформація податкової служби;
 - соціологічні обстеження;
 - інформація фінансових органів;
 - державні програми розвитку суспільства;
 - рішення профспілок і роботодавців.

Задача №7

Чи вірні твердження?

1. Мета міжнародної організації з питань міграції – забезпечення у всьому світі впорядкованої міграції осіб, які потребують міграційних послуг.
2. „Відплив умів” – переміщення людей у міжнародному територіальному просторі з метою пошуку місця роботи без зміни місця постійного проживання.
3. Вахтова зворотна трудова міграція триває до одного місяця.
4. Міжнародні інформаційні листки небезпек за професією – багатоцільове джерело інформації, що містить зведення про небезпеки, ризик і заходи, щодо їх запобігання стосовно конкретних професій.
5. МОП визначає в цілому напрямок роботи МКП.

Задача №8

Визначте рівень безробіття в державі за методикою Міжнародної організації праці, якщо населення держави складає 100 млн людей; чисельність зайнятих – приблизно 50% від усього населення; як безробітних зареєстровано 10,5% від зайнятих; чисельність непрацевдатних і які навчаються з відривом від виробництва – 37,2 млн осіб; чисельність непрацюючих і бажаючих працювати склала 5,3 млн осіб.

Задача № 9

Знайдіть правильні визначення:

1	Почасова система оплати	Оплата за працю певної тривалості.	А
2	Проста почасова система	Є складовою контрактної системи наймання й оплати.	Б
3	Почасово-преміальна	Розмір заробітку визначається залежно від тарифної ставки робітника і кількості відпрацьованого ним часу.	В
4	Почасово-преміальна система з нормованим завданням	Робітники-почасовики преміюються за виконання установлених їм нормованих завдань.	Г
5	Контрактна система оплати праці	За цією системою оплачується праця як основних, так і допоміжних робітників.	Д

Задача № 10

Розподілити колективний заробіток між групою робітників:

Професія	Розряд робітника	Годинна тарифна ставка, грн./год	Відпрацьований час, годин	КТУ
1	4	3,79	180	1,1
2	5	4,3	173	1,3
3	4	3,79	135	0,9
4	3	3,38	168	1,1
5	2	3,03	168	1

Відрядний заробіток за єдиним нарядом становить 5600 грн, премія – 2100 грн. Застосувати варіант розподілу, коли за КТУ розподіляється вся заробітна плата (разом із премією). Розрахунок навести у вигляді таблиці.

Задача № 11

Визначити та спів ставити місячний заробіток робітників за різних систем оплати праці: прямої відрядної, відрядно-преміальної, якщо:

- 1) відрядна розцінка складає 0,43 грн на одиницю продукції;
- 2) робітник виготовив за місяць 780 одиниць продукції, з них прийнято контролером з першого подання – 778 одиниць, планове завдання – 750 одиниць;
- 3) преміювання робітників здійснюється за спеціальною шкалою:

Здача продукції з першого подання, % від фактичного випуску продукції	100	95-100	90-95	85-90
Розмір премії, % від відрядного заробітку	30	25	14	10

Задача № 12

Визначити норму часу і денну норму виробітку робітника на основі таких даних: основний час на виготовлення деталі – 19 хв., допоміжний час – 3 хв., час на обслуговування робочого місця – 8% від оперативного, час на перерви передбачені технологією – 7% від оперативного, підготовчо-заклучний час для партії деталей із 400 шт. – 540 хв., час на відпочинок і особисті потреби – 40% від підготовчо-заклучного часу.

Тривалість зміни – 7 год.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Адамчук В.В., Ромашов О.В., Сорокина М.Е., Экономика и социология труда: учебник для вузов. – М. : ЮНИТИ, 2001. – 407 с.
2. Богиня Д.П., Грішнова О.А. Основи економіки праці: Навч. посіб. - К.: Знання –Прес, 2000. – 313с.
3. Генкин Б.М. Введение в метаэкономику и основания экономических наук: Курс лекций. – М. : Издательство НОРМА, (Издательская группа НОРМА – ИНФРА. М.), 2002 г. – 384 с.
4. Дарченко Н.Д., Рижиков В.С., Єськов О.Л., Мікрюков О.М. Економіка праці та соціально-трудова відносина. Збірник завдань і вправ: Навч. Посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007 – 252 с.
5. Єсінова Н.І. Економіка праці та соціально-трудова відносина : Навч. посібник. – Київ : “Кондор”, 2004. – 432 с.
6. Єсінова Н.І. Економіка праці й соціально-трудова відносина. Інформаційно-методична збірка. Навчальний посібник. – Харків: ДОД ХДУХТ, 2007р.
7. Мировая экономика: учебное пособие для вузов \под редакцией проф. И.П.Николаевой .-2-е изд., перераб. И доп.-М: ЮНИТИ-Дана,2000 г.-575 с.
8. Пащенко І.Н. Економіка праці та соціально-трудова відносина: Навчальний посібник. – Львів: «Магнолія 2006», 2009. – 260 с.
9. Погорлецкий А.И. Экономика зарубежных стран: Учебник.-СПб.: Из-во Михайлова В.А. 2000.-492 с.
10. Роцин С.Ю., Разумова Т.О. Экономика труда: экономическая теория труда: Учебное пособие. - М.: ИНФРА-М, 2001. – 400 с. – (Серия «Высшее образование»).
11. Транченко Л.В. Економіка праці та соціально-трудова відносина: Навч. посібник. – К.: Вид-во Європ. Ун-ту, 2008. – 184 с.
12. Тучков А.И. Экономика труда: Учебное пособие . – М. : ИКФ «ЭКМОС», 2001. – 240 с.
13. Ушакова Н.Г. Державне регулювання економіки. Навчальний посібник для вузів.-Х.:Константа,2000.-176 с.
14. Червінська Л.П. Економіка праці: Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 288 с.
15. Экономика труда: Учебник / под ред. проф. П.Э. Шлендера и проф. Ю.П. Кокина. – М.: Юристъ, 2002. – 592с.
16. Економіка праці та соціально-трудова відносина: підручник / [А.М. Колот, О.А. Грішнова, О.О. Герасименко та ін.]; за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. А.М. Колота. – К. : КНЕУ, 2009. – 711, [1] с.
- 17.Економіка праці та соціально-трудова відносина: підручник / О.А. Грішнова. – 4-те вид., оновлене. – К. : Знання, 2009. – 390 с.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Адамчук В.В., Ромашов О.В., Сорокина М.Е., Экономика и социология труда: учебник для вузов. – М. : ЮНИТИ, 2001. – 407 с.
2. Богиня Д.П., Грیشнова О.А. Основи економіки праці: Навч. посіб. - К.: Знання – Прес, 2000. – 313с.
3. Дарченко Н.Д., Рижиков В.С., Єськов О.Л., Мікрюков О.М. Економіка праці та соціально-трудова відносини. Збірник завдань і вправ: Навч. Посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007 – 252 с.
4. Єсінова Н.І. Економіка праці. Навчальний посібник. – Харків: Видавнича група Академія, 1999р. – 186 с.
5. Єсінова Н.І. Економіка праці та соціально-трудова відносини : Навч. посібник. – Київ : “Кондор”, 2004. – 432 с.
6. Єсінова Н.І. Економіка праці й соціально-трудова відносини. Інформаційно-методична збірка. Навчальний посібник. – Харків: ДОД ХДУХТ, 2007р.
7. Єсінова Н.І. Практикум з дисципліни «Економіка праці та соціально-трудова відносини». – Харків: вид-во ХДУХТ, 2008 р. – 120 с.
8. Єсінова Н.І. Методичні вказівки: Завдання для контрольних робіт для студентів заочної форми навчання з дисципліни «Економіка праці та соціально-трудова відносини» – Харків, вид-во ХДУХТ, 2009 р.
9. Мирояная экономика: учебное пособие для вузов \ под редакцией проф. И.П.Николаевой .-2-е изд., перераб. И доп.-М: ЮНИТИ-Дана,2000 г.-575 с.
10. Пащенко І.Н. Економіка праці та соціально-трудова відносини: Навчальний посібник. – Львів: «Магнолія 2006», 2009. – 260 с.
11. Погорлецкий А.И. Экономика зарубежных стран: Учебник.-СПб.: Из-во Михайлова В.А. 2000.-492 с.
12. Роцин С.Ю., Разумова Т.О. Экономика труда: экономическая теория труда: Учебное пособие. - М.: ИНФРА-М, 2001. – 400 с. – (Серия «Высшее образование»).
13. Тучков А.И. Экономика труда: Учебное пособие . – М. : ИКФ «ЭКМОС», 2001. – 240 с.
14. Гранченко Л.В. Економіка праці та соціально-трудова відносини: Навч. посібник. – К.: Вид-во Європ. Ун-ту, 2008. – 184 с.
15. Ушакова Н.Г. Державне регулювання економіки. Навчальний посібник для вузів.-Х.:Константа,2000.-176 с.
16. Червінська Л.П. Економіка праці: Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 288 с.
17. Экономика труда: Учебник / под ред. проф. П.Э. Шлендера и проф. Ю.П. Кокина. – М.: Юристъ, 2002. – 592с.
18. Економіка праці та соціально-трудова відносини: підручник / О.А. Грیشнова. – 4-те вид., оновлене. – К. : Знання, 2009. – 390 с.
19. Економіка праці та соціально-трудова відносини: підручник / [А.М. Колот, О.А. Грیشнова, О.О. Герасименко та ін.]; за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. А.М. Колота. – К. : КНЕУ, 2009. – 711, [1] с.

Навчально-методичне видання

Укладач: ЄСІНОВА Ніна Ігорівна

ЕКОНОМІКА ПРАЦІ ТА СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВІ ВІДНОСИНИ

збірник індивідуальних навчально-дослідних завдань
за змістовим модулем 2
«Розвиток і регулювання соціально-трудоу відносин»

для студентів напрямів підготовки:

6.030503 «Міжнародна економіка»,
6.030504 «Економіка підприємства»,
6.030507 «Маркетинг»,
6.030508 «Фінанси і кредит»,
6.030509 «Облік і аудит»

галузі знань: 0305 «Економіка та підприємництво»

Підп. до друку Формат 60×84 1/16. Папір офсет.
Умов. друк. арк. 7,4. Обл.-вид. арк. 6,5. Тираж прим. Займ. №

Видавець і виготовлювач
Харківський державний університет харчування та торгівлі
вул. Клочківська, 333, Харків 61051
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК №2319 від 15.10.2005 р.